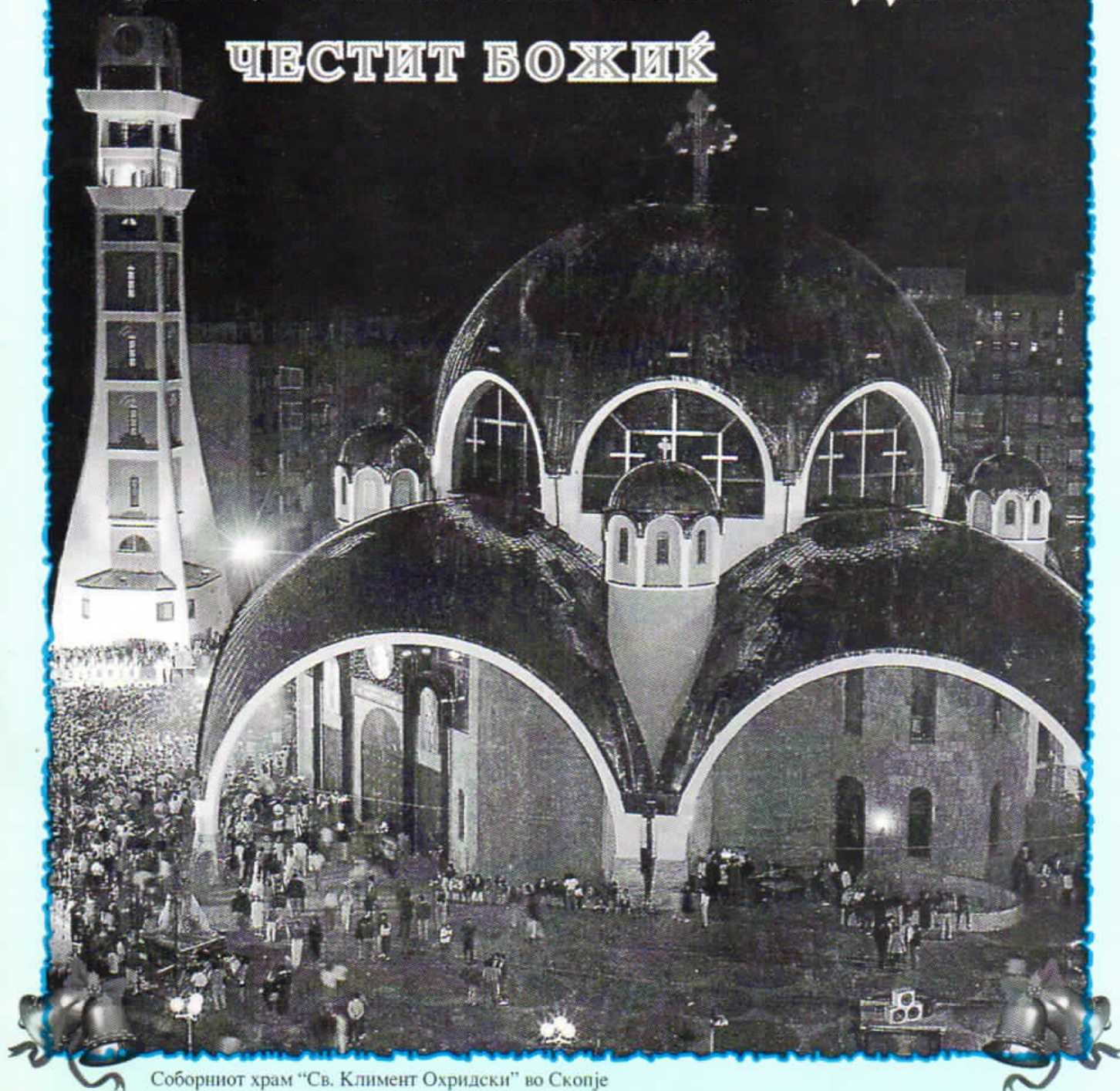

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

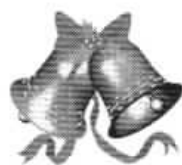
GODINA VIII. 2000.
LISTOPAD-PROSINAC
ОКТОМВРИ-ДЕКЕМВРИ
ЦЕНА 5 КН

24
БРОЈ

**СРЕКНА НОВА 2001. ГОДИНА
ЧЕСТИТ БОЖИК**

Соборниот храм "Св. Климент Охридски" во Скопје

БОЖИКНА ПЕСНА

Музика: Кире Костов

Текст: Љупчо Јакимовски

$\text{♩} = 126$

Ти - вка ја-ну-ар - ска ноќ, на ис-ток
 сва-зда све-ти, ку-пив бо-жи-ќно дрв-це - си-ла и моќ ми ве-
 - ти. Ти - вок ја-со-го-ну-ар-ски ден
 ра-дост и сре-ќа то-чи, на Хри-стос ро-ден-ден
 пра-зник за о - чи. на Хри-стос
 ро - ден ден пра-зник за о - чи.
 Се-га мир-но те-че-те во - ди ви-сти-на е
 - Хри-стос се ро-ди. Лу-ѓе
 1. гла-сно за - пеј-те: "Хри-стос се ро - ди!"
 2. те: "Хри-стос се ро - ди!"
 Се - га Се - дмо - ро - ди!

2 Седмојануарски ден,
црковни звона слушам,
дрвце божиќно в рака -
спокој во секоја душа

Рефрен:

Сега мирно течете води...

ЗАДОВОЛНИ СО ПОСТИГНАТОТО

Почитувани читатели,

На крајот од годината обично се сумираат постигнатите резултати и се согледува пропуштеното. Веднаш, на почетокот сакам да ви кажам дека Заедницата на друштвата на Македонците во Република Хрватска е задоволна со постигнатите резултати во годината што е зад нас.

Планираните програми се воглавно реализирани. Многу успешно беа одржани традиционалните Денови на македонската култура во Хрватска (Осиек, Пула, Риека, Загреб), Третите денови на Браќата Миладиновци во Гаково и Осиек, свечено се прославени националните празници Илинден, Денот на државноста на Република Македонија и Денот на антифашистичката борба 11. Октомври, одржана е Македонска вечер во Загреб, приредени се многу изложби, концерти, предавања, книжевни средби, промоции на книги, учество во разни манифестации и низа други активности. Секако треба да се истакне и учеството на Хрватското - македонско друштво од Загреб и МПЦО од Загреб и Сплит во реализација на овие програми покрај своите самостални програми.

Во текот на годината многуте културни програми беа забележани во хрватските и македонските медиуми како и во Македонски глас.

Задоволни сме со односите и соработка со Владињот Уред за националните малцинства на Република Хрватска како и со Агенцијата за иселеништво на Република Македонија, иако мислиме дека може да биде подобра во наредната година.

Со задоволство можеме да ја истакнеме успешната соработка со заедниците на националните малцинства во Хрватска.

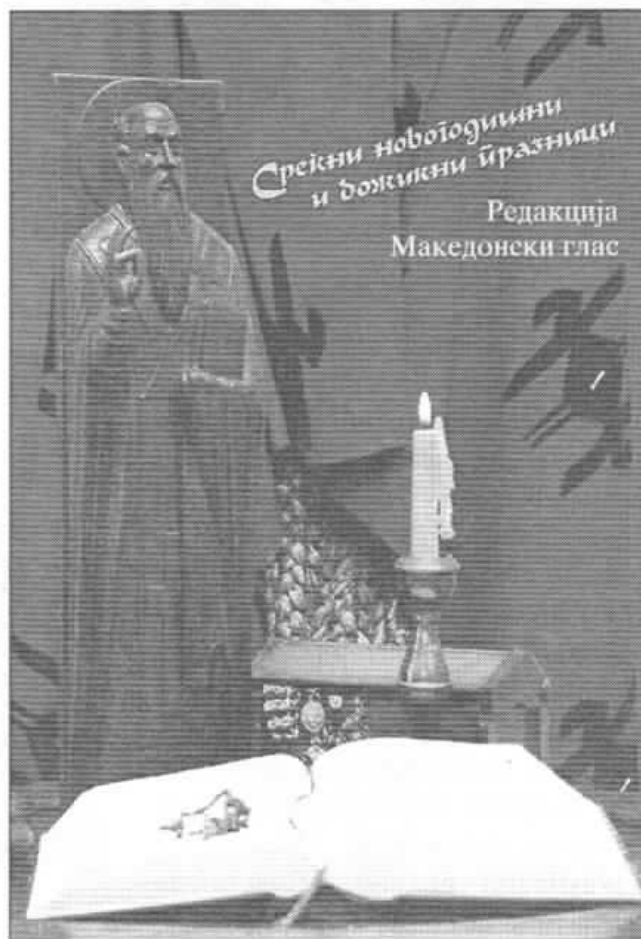
За долго памтење ќе ни остане средбата со претседателот на Република Македонија Борис Трајковски во Загреб како и средбите со гостите од Македонија. Благодарни сме на подршката и соработката со Амбасадата на Република Македонија во Република Хрватска.

Сметаме дека активноста на македонската етничка заедница има големо значење и придонес во понатамошниот развој на традиционалното добрите односи измеѓу Хрватска и Македонија, очекувајќи и во иднина да дадеме свој придонес за нивното продлабочување.

Сакаме да градиме мостови на пријателство измеѓу македонската етничка заедница во Хрватска и хрватската етничка заедница во Македонија.

Сметам дека во 2000-та година остваривме многу значаен чекор напред како и се друго што беше направено во минатото со солидна основа да бидеме уверени дека ќе ја оствариме нашата цел.

Со тие желби и нада во подобра иднина на сите наши читатели им ја честитам Новата 2001 година и им посакувам весел Божиќ.

Novogodišnja čestitka predsjednika Mesića građanima Hrvatske

Mesić: Vjerujem da je Vlada dorasla teškim zadaćama koje su pred njom

ZAGREB - Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić u središnjem Dnevniku Hrvatske televizije na staru je godinu čestitao Novu godinu svim građanima Hrvatske te je pročitao svoju novogodišnju čestitku.

Stjepan Mesić, predsjednik Republike Hrvatske

- Kraj je godine, kraj je desetljeća, kraj je i stoljeća i tisućljeća. Pravi je trenutak da se osvrnemo na ono što je iza nas, ali i da pokušamo naznačiti ono što nas očekuje - izjavio je Mesić te dodao kako će "godina koja je na izmaku biti zapamćena po demokratskom zaokretu što je obilježio njezin početak, kao i po golemim problemima koji nas pritišću na njezinu kraju, a koji su neposredna posljedica naslijeđa prethodne vlasti. Naš je najveći problem, a ujedno i navažniji zadatak da ponovno pokrenemo posustalo i devastirano gospodarstvo te da zaustavimo rast broja nezaposlenih".

- Vjerujem da je Vlada svjesna težine stanja u kome se nalazi i da će biti dorasla teškim zadaćama koje su pred njom. Moramo jednom za svagda raščistiti s prošlošću, moramo stvari postaviti na svoje mjesto i to ne iz dnevnopolitičkih razloga, nego zato što nas činjenice na to upućuju, i zato što moramo sa sebe skinuti svako breme prošlosti kako bismo neopterećeni mogli ići u budućnost. U treće tisućljeće i godinu 2001. Hrvatska mora ući s jasno prepoznatljivim ambicijama - da postane doista demokratska i pravna država ravnopravnih građana, bez obzira na njihovu nacionalnu ili vjersku pripadnost, kao i političko opredjeljenje. Samo takva Hrvatska ima izgleda da ostvari ono što je naš dugoročni strateški cilj - priključivanje euroatlantskim integracijama i ulazak u Europsku uniju - rekao je Mesić. Zaposlenima je zaželio uspjeh u poslu, nezaposlenima da posao nađu što prije, mladima perspektivu u domovini, starima mirne dane, sigurnost i dostojanstvo, bolesnima, ali i svim zdravima, zdravlja, pripadnicima Oružanih snaga i policije da svakog trenutka budu na visini svojih zadaća te da to što rjeđe budu u prilici i dokazivati. (H)

Prijateljski susreti Mesić, Trajkovski, Georgijevski

Почитувани сонародници

Пришаѓаме на ретките генерации кои имаат прилика да бидат сведоци на промена на милениумот, генерации кои живеат динамично време следено со невиден развој на науката и техниката. Припаѓаме на генерации кои ги имаат преточено во стварност сонот и вековната желба на Македонецот да има своја држава, да ја гради и развива, внесувајќи големо семејство на светската заедница.

Пред точно една година за прв пат Ви се обротив како штотуку избран Претседател на Република Македонија и Ви порачав дека ќе го вложам целиот свој човечки потенцијал да го правам најдоброто за нашата држава, Република Македонија и за сите нејзини граѓани. Иако период од една година е малку за да можеме да кажеме дека сме успеале во се, верувам дека имавте доволно можности и аргументи да го процените вложениот ангажман и да го оцените она што се трудиме да го направиме за нашата држава, за сите нас и за нашите поколенија без разлика на кое парче земја растат.

Во овој период имав можност да се сретнам со многумина од Вас во Европа, Канада, САД и во Австралија. Видов кај вас голема љубов кон родната гротка, забележав дека, каде и да сме, ние Македонците сме добри домаќини, вредни работници и угледни граѓани. Ми дадовте уште поголем мотив за верба во Вас и во нашата моќ да дадеме заеднички придонес да ја развиваме нашата Македонија и да ја правиме уште попросперитетна. Тоа уште повеќе ме охрабри да Ве повикам на единство, силетност и соработка, да апелирам до Вас почесто да доаѓате во Република Македонија, да се уверите во нејзината европска определба потврдена и со неодамнешното парафирање на Спогодбата за стабилизација и асоцијација со Европската унија. Патот ни е отворен, сега треба посмело да тргнем по него, надградувајќи го нашиот европски имидж со економски развој и достигнување на западните стандарди. Успешно чекориме и по патот на создавање адекватен домашен терен кој ја прави државата се поатрактивна за странските инвеститори.

Драги нашиници, дојдете во Македонија. Запознајте се со можностите за инвестирање во неа, вложете дел од Вашиот капитал. За доброто на нашата држава, за гордоста и иднината на сите македонски деца каде и да се. Да ни биде благословена, вековна и среќна нашата Македонија во следното 2001 и во сите други Господови лета! Ви ги честитам Новогодишните и Божиќните празници и Ви пожелувам добро здравје и среќа во Вашите домови!

Борис Трајковски
Претседател на Република Македонија

Почитувани сонародници

Со влегување во 2001 година, всушност, отпочнуваме со новиот милениум и влегуваме во нов период во кој ги завршуваме веќе отпочнатите работи и поставуваме нови проекти на кои како држава мора активно да работиме за да останеме на нашите јасно зацртани определби.

Овој прекрасен повод, кога сакам да Ви го честитам новото лето господово 2001 година, не можам, а да не ја изразам радоста што сите ние, без разлика каде се наоѓа на Земјината топка, ја почувствуваме неодамна кога ја прифативме Спогодбата за стабилизација и асоцијација со Европската Унија.

Спогодба што ни ја отвори вратата кон Европската Унија.

Ова е, всушност, само една од зацртаните цели на која сите треба активно да работиме. Ние оиде, во нашата заедничка татковина, а Вие посредно од земјата во која живеете и работите. Знаеме дека не ќе биде лесно, ниту, пак, едноставно, но не еднаш сме докажале дека кога ни е најтешко, тогаш сме и најмоќни и најсилни. Тогаш знаеме да одговориме на предизвиците што се пред нас.

Драги сонародници; не сте Вие со нас само кога и е тешко на татковината, Вие сте секогаш тука и кога треба да ја споделиме радоста и убавината на нашата земја. Да останеме секогаш заедно каде и да сме!

Нека Ви е честито Новото 2001 господово лето, нека Ви е честито Христовото раѓање и нека има радост и среќа во Вашите домови!

Љубчо Георгиевски
Претседател на Владата
на Република Македонија

Возбудени македонски чеда во Господа

Поминуваат последните денови од ова јубилејно 2000 лето Господино, кога целиот христијански свет најторжествено го прослави Јубилејот од доаѓањето на Бога во тело. Тој настан претставува пресвртница во историјата на светот и човештвото, настан кој постојано треба да не потсетува и на нашиот долг да возвратиме со љубов кон Бога и кон ближниот.

Светиот апостол и евангелист Јован, вели: "Ако некој рече: "Го сакам Бога", а го мрзам својот ближен, лажни е: оти, кој не го сака братот свој, кога го видел, како може да Го сака Бога, кога не Го видел?" (1Јн 4.20). Па така, оваа новозаветна порака останува постојано актуелна, имајќи ги предвид сите недоразбирања, разделби и поделби, кои, пак, сведочат за отсуство на љубов не само меѓу човек со човек, ами и меѓу човекот со Бога.

"Колку е убаво и колку е мило кога браќата живеат заедно!" (Пс 132.1), вели старозаветниот богољубец.

Единствени зборови кои кажуваат голема мудрост! Ако Бог од љубов го создаде човекот, ако Бог од љубов дозволи да пострада заради човекот и ако Бог од љубов воскресна со себе и човекот, зарем не е чудно кога тој ист човек, во кого великиот и смилостив Бог вложил толку многу (љубов), да не е способен да одговори со трошка љубов и разбирање за некого, освен за самиот себе.

Како Македонци и христијани повикани сме почесто да размислуваме на овие зборови, како истите би можеле да бидат реалност, и овде во родниот крај, во татковината, и насекаде во светот, кај што не има.

Па така, охростовени со Божјата милосрдност, да се потрудиме да се покажеме и докажеме достоини да се именуваме со името на нашиот Господ Христос, да не бидеме христијани само по име, ами нашите постапки да сведочат за нашата определба да бидеме Христови следбеници. Со тоа да си обезбедиме достоин влез во новиот милениум со чиста совест, измиреци со себе, со ближниот и со Бога.

Божјиот благослов да биде над сите нас, кај и да сте ширум светот, а Божјата благодат обилно да се излие во нашите срца и души, те времињата кои следат да бидат времиња на вистинското христијанско живеење во слога и заедништво.

**Поглаварот на Македонската Православна црква
Архиепископот Охридски и Македонски г.г. Стефан**

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Петмина нови министри

Во политичкиот живот на Република Македонија настанаа значителни промени, по излегувањето на Демократската алтернатива од владината коалиција. Премиерот Љубчо Георгиевски ги прифати оставките на петтемина министри и седумтемина заменици министри од Демократската алтернатива.

Кон владиното мнозинство, како коалиционен партнер на Владата се приклучи Либералната партија.

Нов министер за надворешни работи е Срѓан Керим, досегашен македонски амбасадор во СР Германија и помошник на координаторот на пактот за стабилност на Југоисточна Европа, Бодо Хомбах.

За министер за економија е избран Бесник Фетаи, досегашен директор на Агенцијата за санација на банки. За министер за образование и наука е назначен Ненад Новковски, кој веќе раководел со овој ресор. Нов министер за животна средина и просторно планирање е Марјан Додовски, досегашен заменик министер, а за заменик - премиер одговорен за економските прашања и за европски интеграции е назначен Зоран Крстевски.

По изборот во Собранието на Република Македонија, неговите членови на Владата потпишаа свечени изјави. Тие доаѓаат на местото на петтемина министри од Демократската алтернатива, кои поднесоа оставки по истанувањето на оваа партија од владината коалиција.

Премиерот Љубчо Георгиевски за изборот на новите министри, за новото парламентарно мнозинство во Македонија што го сочинуваат пратениците од ВМРО-ДПМНЕ, Демократската партија на Албанците и од Либералната партија, изјави дека тоа "ќе продолжи со нов дух и свежина во остварувањето на досегашните цели.

Очекувам дека со новите министри ќе имаме максимална соработка и верувам во квалитетот на нивните идеи. Мислам дека имаме навистина нов, сериозен квалитет, кој гарантира долготрајност на оваа Влада", нагласи премиерот Георгиевски.

За нов претседател на Собранието на Република Македонија е избран Стојан Андов, од Либералната партија, по оставката на Саво Климовски, од Демократската алтернатива.

Македонија и Европската Унија

НА ПАТОТ КОН ЕВРОПА

**Република
Македонија стана
прва држава од
регионот која го
парафира Договорот
за стабилизација и
асоцијација со
Европската Унија**

TRADICIJSKA GLAZBALA NACIONALNIH MANJINA

III. Manifestacija kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj

Nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj njeguju različite oblike duhovnog i materijalnog stvaralaštva i brojnim kulturnim društvima i drugim organizacijskim oblicima svog djelovanja, koje želimo sve više pokazati i približiti javnosti.

Pod pokroviteljstvom Vlade Republike Hrvatske, u organizaciji Ureda za nacionalne manjine i udruga nacionalnih manjina, pripremljena je III. Manifestacija kulturnog stvaralaštva nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj.

U prve dvije manifestacije predstavljeno je stvaralaštvo udruga nacionalnih manjina glazbeno - scenskim programom u koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski".

Ovogodišnja Manifestacija organizira se u prigodi obilježavanja 50. obljetnice Europske konferencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Svjetske konferencije o rasizmu, rasnoj diskriminaciji, ksenofobiji i netoleranciji, izložbom tradicijskih glazbala i etnografskih predmeta nacionalnih manjina.

Tradicijska će glazbala nacionalnih manjina izvjesno vrijeme zamijeniti svoja mjesta iz muzeja, etnografskih zbirki, kulturnih društava i domova, kako bi po prvi puta, zajednički na jednom izložbenom prostoru, prezentirala bogatstvo kulturne različitosti kao dijela baštine nacionalnih manjina i sveukupne kulturne baštine Republike Hrvatske.

U sakupljanju i pripremi izložbenih eksponata, sudjelovale su udruge Albanaca, Austrijanaca, Bošnjaka, Crnogoraca, Čeha, Mađara, Makedonaca, Nijemaca, Roma, Rusina, Slovenaca, Slovaka, Srba, Talijana, Ukrajinaca i Židova.

Vjerujemo da će se i kroz ovu izložbu osjetiti isprepletenost kultura i prepoznati da su nacionalne manjine dio ukupne hrvatske povijesti, kulture i identiteta.

U suvremenoj i samostalnoj Republici Hrvatskoj i dalje će se posebna pozornost i briga posvećivati očuvanju i njegovanju nacionalnog i kulturnog bogatstva nacionalnih manjina.

Mila Šimić

Sa svečanog otvaranja izložbe Željka Antunović, Mila Šimić i Branka Sprem-Lovrić

III. МАНИФЕСТАЦИЈА НА КУЛТУРНОТО ТВОРЕШТВО НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

На 25. ноември 2000. год. во реперезентативната галерија ФОРТЕЗЗА во Кловиќеви двори отворена е изложба под наслов "ТРАДИЦИОНАЛНИ МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА" ("TRADICIJSKA GLAZBALA NACIONALNIH MANJINA")

Оваа III. Манифестација на културното творештво на националните малцинства припремена е под покровителство на Владата на Република Хрватска, а во организација на Уредот за национални малцинства и Заедниците на националните малцинства од Хрватска.

Во собирањето и припремата на изложбените експонати, учествуваа културните друштва на Албанците, Австријанците, Бошњациите, Црногорците, Чесите, Македонците, Германците, Ромите, Русините, Словенците, Словаците, Србите, Талијаните, Украинците, Унгарите и Евреите.

Веруваме дека и со оваа изложба ќе се осети испреплетеноста на културите и ќе се препознае дека националните малцинства се дел на целокупната хрватска историја, културата и идентитет.

"Во суверена и самостојна Република Хрватска и понатаму посебно внимание и грижа ќе се посвети за очување и негување на националните и културните богатства на националните малцинства" истакна госпожа Мила Шимиќ, водителка на Уредот за националните малцинства при Владата на Република Хрватска.

Авторката на изложбата госпожа Бранка Шпрем-Ловриќ пред отворањето истакна дека традиционалните музички инструменти на националните малцинства и на етничките групи се дел од многуврсните музички инструменти кои ја сочинуваат целокупната традиционална музичка култура на просторот на Република Хрватска.

Изложените музички инструменти се дел од традиционална култура на националните малцинства - етничките групи во Хрватска и нивните матични земји.

Музичките инструменти кои го претставуваат поединечното национално малцинство за оваа изложба ги

одбраа самите претставници на малцинствата. Инструментите се разликуваат према нивното претежно селско и градско потекло и употреба.

Националните малцинства во Хрватска со потпора на Владата и понатаму ќе можат да ги остваруваат своите права.

Во Монографијата на изложбата проф. Иван Качуров, претседател на македонското културно друштво "Крсте Мисирков" од Загреб, истакна дека изложби на народни музички инструменти не се уобичаени, оти тие се предмети на материјална култура, во голем дел се производи на селанско ракотворство, дури и на специјализиран селски занает, па се како и такви многу често и прикажуваат. И покрај тоа што се тие можеби само сретства за изведување на звукови, мелодии и ритмови, без нив не може да се замисли музичкото богатство на било кој народ во светот.

При отворањето на изложбата беа присутни многу Македонци од Загреб, а исто така присуствуваа и амбасадорот на Република Македонија во Република Хрватска господин Сервет Авзиу и претседателот на Заедницата на Македонците во Хрватска господин Илија Христовулов и потпретседателот Благоја Јовановски од Осиек.

Изложбата е отворена до 10. декември 2000. година.

Д-р Марко Паризоски

Испред Македонскиот постав

ZAJEDNICA UDRUGA MAKEDONACA U REPUBLICI HRVATSKOJ, ZAGREB

Izložbe narodnih muzičkih instrumenata, "pučkih glazbala" nisu uobičajene jer su glazbala predmeti materijalne kulture, većim dijelom proizvodi seljačkog rukotvorstva, čak i specijaliziranog seljačkog obrta, pa se kao i takvi vrlo često pokazuju. Iako su zapravo samo sredstva za izvođenje zvukova, melodija i ritmova bez njih se ne može zamisliti glazbeno blago ma kojega naroda svijeta.

Zajednička fotografija s ambasadorom Republike Makedonije u RH Servetom Avziu

Izložba "Tradicijska glazbala nacionalnih manjina" prikazuje naročitu bogatu granu naše kulturne baštine. Bogatsvo koje jamčimo nije potrebno ovdje dokazivati. Potrebnije je pokazati značajnu brojnost i mnogovrsnost naših narodnih glazbala jer izložba omogućuje da se upravo to uoči.

A taj veliki broj glazbala dokazuje njihovu čestu upotrebu u narodu, kao i činjenicu da ih na ovim prostorima ima više vrsta i suvrsta nego na bilo kojem drugom jednako velikom prostoru Europe. Na pitanje odakle toliko mnoštvo, odgovor etnologa i etnomuzikologa bit će posve određen: jugoistočna Europa odavno je prostor strujanja brojnih i različitih naroda i kultura koje su ovamo nanosile i glazbala svojih baština - Sredozemlje (grčke, arapske i italske), slavenske (svih južnih Slavena), orijentalne (posebice posredovanjem Osmanlija), ali isto tako i glazbala usvojena iz tzv. više civilizacije, pa poseljačene (kao što su prave violine, klarineti i slično).

Posjetitelj izložbe može zastati pred mnogima od izloženih primjeraka s pitanjem: kako, kada, gdje je ova ili ona vrsta muzičkog glazbala nastala, kako se razvijala i razvila od stupnja i lika kakav je upravo tu pred očima.

Mnoga nisu na izgled tako jednostavna: dude, gajde, gudačka glazbala (da se i ne govori o onakvima kao što su na primjer cimballi) upućuje na dugotrajan razvoj od početnih praoblika do onih umješno sastavljenih, glazbeno daleko dotjeranijih i u narodnoj glazbenoj praksi mnogostrano upotrebljivih. Izložba i tu može pružiti po neku korisnu spoznaju, na primjer kada pokaže da je davni predak današnjih dipla (pa dalje mješnica, gajda i duda) obična žitna vlat. Cijev između koljenaca vlata je pri jednom kraju oštricom zarezana tako da se odvoji kao jezičak koji zatrepti pod pritiskom zraka kada pastir taj kraj vlata stavi dublje u usta i puhne, pa ustreptali jezičak proizvede oštar zvuk.

Da ima mogućnosti da se zajedno s ovima našim glazbalima mogu ogledati i srodna, pa i drugačija glazbala ostalih, susjednih i daljih naroda i kultura, postigla bi se bar općenita predodžba o muzičkim glazbalama kao o upravo neizostavnom elementu kulture svih naroda svijeta, od najprimitivnijih do najviše civilizacije. A u tome bi se moglo nazrijeti tolike veze koje su prošlosti povezivale i sada još vežu narodne glazbene tradicije uzduž i poprijeko Europe, pa i izvan njenih granica.

Ivan Kačurov

Željka Antunović i Mila Šimić ispred makedonske izložbe

Predstavljena

“Antologija nove makedonske drame”

Borislava Pavlovskog

Borislav Pavlovski

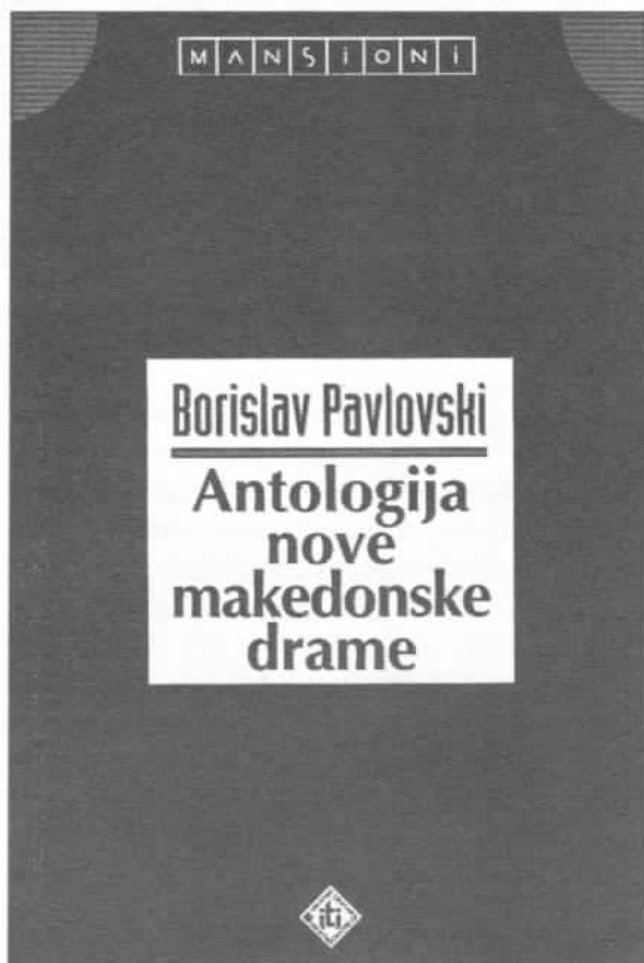
U zagrebačkom Hrvatskom kulturnom klubu (smještenom u Muzeju za umjetnost i obrt) održano je u organizaciji izdavača i Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj u ponedjeljak, 18. prosinca 2000. godine predstavljanje “Antologije nove makedonske drame”

Borislava Pavlovskog koju je objavio Hrvatski centar ITI-UNESCO. Antologiju su predstavili ugledni teatrolozi dr. sc. Sanja Nikčević, predsjednica Centra i urednica Biblioteke Mansioni, dr. sc. Branko Hećimović i dr. sc. Sibila Petlevski. Izabrane prizore iz dramskih tekstova inspirativno je interpretirala glumica Kostadinka Velkovska.

U Antologiji nove makedonske drame su objavljeni tekstovi Venka Andonovskog “Pobuna u staračkom domu”, Dejana Dukovskog “Bure baruta”, Trajče Kacarova “Da ne bijaše kiše”, Žanine Mirčevske “Dies irae”, Saška Naseva “Pozitivno mišljenje” i Jugoslava Petrovskog “Porculanska vaza”. Drame je odabrao i preveo Borislav Pavlovski, koji je autor prologa, opširnoga predgovora “Kronologija makedonske dramske književnosti” i priloga o “Makedonskim dramatičarima u Hrvatskoj te biobibliografija dramatičara.

Istaknuto je da je ovo autorova druga dramska antologija, jer je Suvremene makedonske drame /Od Čašule do Stefanovskog/ (Znanje, Zagreb,

1982) pripremio s dr. sc. Brankom Hećimovićem. U njoj su predstavljeni (naj)mladi makedonski dramatičari. Obraćajući se svima koji su sudjelovali u objavljivanju i predstavljanju knjige te brojnoj publici, autor se zahvalio na podršci svih koji su mu omogućili da u tijeku 2000. godine objavi Prostore kazališnih svečanosti (Naklada MD, Zagreb), Vo znakot na komparativnoto čitanje (Matica makedonska, Skopje) i Antologiju nove makedonske drame (HC ITI-UNESCO) koje ga ispunjavaju zadovoljstvom i ponosom zbog mogućnosti da hrvatsku kulturnu javnost upozna s vrednotama makedonske književnosti.

U SPLITU PROSLAVLJEN MAKEDONSKI DRŽAVNI PRAZNIK

Makedonsko kulturno društvo "Makedonija" u zajednici sa Odborom Makedonske pravoslavne crkvene općine "Sveti Naum Ohridski" iz Splita, svečano je proslavilo nacionalni i državni praznik Republike Makedonije 11. listopada.

U nazočnosti nekoliko stotina članova Društva i njihovih obitelji, prijatelja Makedonaca i brojnih uzvanika iz političkog i kulturnog života županije i grada, o značenju velikog povijesnog praznika i antifašističkoj borbi makedonskog naroda, govorila je predsjednica Društva, Vesna Ilijeva.

Sa proslave državnog praznika - 11. listopada u Splitu

Ilijeva je zatim istakla kako je u ovoj godini - 18. srpnja, izražena čvrsta, jedinstvena i odlučna želja svih Makedonaca opredjeljujući se na izbornoj skupštini za ujedinjenje svih Makedonaca u jedno Makedonsko kulturno društvo "Makedonija" - Split, koje je član zajednice udruga Makedonaca u Republici Hrvatskoj. Dopredsjednica MKD "Makedonija" - Split, Vesna Arsovska informirala je nazočne da je Društvo formirano 30. listopada 1991. godine i da ukupno ima 536 članova, od toga 307 makedonske nacionalnosti, a 229 drugih nacionalnosti.

Predsjednica Makedonske crkvene općine "Sveti Naum Ohridski" u Splitu, Ivona Musić Nedelkowska, čestitajući državni praznik, uputila je

čestitke i zahvalnost svim Makedoncima i prijateljima i u povodu šestogodišnjice MPCO - Split.

Poruka i izjava aktualnog predsjednika Republike Makedonije Borisa Trajkovskog, dovoljno govori da za nas Makedonce, ma gdje bili, MPC je neraskidiva od makedonskog bića i ima značajnu ulogu mira u svijetu, i zato treba da bude respektirana, kazala je Nedelkowska, i dodala da poruka Poglavarara MPC, arhiepiskopija Ohridsko - Makedonskog, g. Stefana, govori o tome da se s nadom u najskorije vrijeme očekuje da i druge sestrinske crkve priznaju i ispoštuju pravo MPC na svoju autokefalnost.

Nakon prigodnih govora i čestitki svečanost je nastavljena uz prigodni kulturno - umjetnički program MKD "Makedonija" iz Splita.

U programu su sudjelovali: glazbena, folklorna, recitatorska i kulinarska sekcija. Ono što najviše raduje, to je sudjelovanje i nazočnost mladih što su potvrdili da nema straha za budućnost Makedonskog kulturnog društva u Splitu. To su istakli i predsjednik mladih Marijan Ilijev i Đurđica Arsovska u ime Odbora za studentske veze.

Za uspješnu organizaciju proslave, zaslužni su članovi Odbora: Olga Trajkovska Ugrina, Jagoda Antevska Štambuk, Marina Arsovska, Pero Gruevski, Bogoja Likovski, Elizabeta Maganjić i Lenče Jakimova Maganjić i drugi.

Druženje je potrajalo do kasno u noć, a Makedonci koji žive u Splitu i okolnim općinama, su još jednom potvrdili da ne zaboravljaju svoje tradicije, ali i da cijene tuđe, ovoga puta svoje druge domovine Hrvatske.

Na svečanosti bila je nazočna i ekipa HTV Split, koja je pratila aktivnosti i dio toga prikazala je u emisiji "Prizma".

Ivan Luetić

ПРОСЛАВА НА ПРАЗНИКОТ »11. ОКТОМВРИ« ВО ЗАГРЕБ

„Езерки“ и „Распена Македонија“ и Иван Качуров

Членовите на Македонското културно друштво „Крсте Мисирков“ од Загреб и оваа година го прославија празникот „11. ОКТОМВРИ“, денот на востанието на македонскиот народ против бугарскиот окупатор. За сеќавање на денот 11. Октомври 1941. година кога пукнаа првите пушки во Прилеп и Куманово, членовите се собраа во просториите на нашето друштво.

Прославата доби и посвечен карактер со присуството на господин Сервет Авзиу, амбасадор на Република Македонија во Република Хрватска, во пратка на госп. Владимир Крстевски, советник во амбасадата.

Евоцирани се спомени на тој ден кој претставува

искра на огнот кој ќе разгори пламен за остварување на вековните стремежи на македонскиот народ да добие своја слобода и самостојна држава.

Вредните членки на друштвото со своите кулинарски прилози од домашните специјалитети ја збогатија трpezата. Македонско - хрватското друштво на пријателство ги почести гостите со прекрасно украсена торта.

Пеачките групи „Распена Македонија“ и „Езерки“ со македонски песни ги повикаа сите присутни да им се придружат во веселбата.

Д-р Марко Паризоски

Амбасадорот Сервет Авзиу со членовите на МКД од Загреб

МАКЕДОНСКА ХРИСТИЈАНСКА ВЕЧЕР

По повод патронниот празник на Македонската православна црквена општина Света ЗЛАТА МЕГЛЕНСКА на 28. октомври 2000. год. во црквата Свети Марко Крижевчанин се одржа МАКЕДОНСКА ХРИСТИЈАНСКА ВЕЧЕР со пригодна програма.

Програмата е реализирана во соработка со Македонското културно друштво "Крсте Мисирков" и Хрватското - македонско друштво на пријателство од Загреб.

Присутните на христијанска вечер

Во програмата учествуваа вокалните групи "Распеана Македонија" и "Езерки" и музичката група "Тега за југ". Рецитации со патриотска содржина изведоа госпожа Лилјана Стефановска и госпожа поетеса Лилјана Димова - Петернел која рецитираше и свои авторски песни.

Програмата ја водеше госпожа Лилјана Стефановска која сречно ги поздрави сите присутни а посебно гостите: отец Димчо Малинов од Скопје, амбасадорот господин Сервет Авзиу, советник во амбасадата господин Владимир Крстевски, велечасниот Маријан Фрањчиќ и претседателот на Баптистичката црква во Хрватска господин д-р Бранко Ловрец.

Со посебен збор на присутните им се обрати и претседателот на МПЦО господин Лазар Тошанов кој меѓу другото истакна:

"Оваа година се навршија седум години од кога на 24. мај 1993. год. во Грчко - католичката црква Свети Кирил и Методиј во Загреб се одржа првата Богослужба на македонски јазик. Седум години поминаа од кога на денот на Свети Климент Охридски, на 8. декември 1993. год., благодарејќи на разбирањето и помошта на државните власти на Република Хрватска и Католичката црква во Хрватска се оснива првата Македонска црквена општина. Од тој ден во црквата на Свети Рок започнаа да се одржуваат богослужби на нашиот мајчин македонски јазик.

Одржувањето на тие богослужби го остваруваме благодарејќи на помошта од страна на нашата Македонска православна црква, а посебно на

Епархијата за Европа, кои ни испраќаа свештеници од Македонија, како и помошта на Загребачката надбискупија за смештајот на свештениците, за кое што посебно им се заблагодаруваме.

Во овие години воспоставена е соработка со претставниците на останатите христијански цркви во Загреб, во рамките на Покретот за екуменизам, како и со претставниците на другите монотеистички религии во рамките на заедничките молитви за мир во духот на Асизи што се организираат во овие простории.

Тие врски ни овозможуваат и одржување на овие наши Македонски христијански вечери во оваа сала, за што посебно се заблагодаруваме на минатиот жупник, покојниот Фрањо Јурак, така и на сегашниот жупник на жупата "Свети Марко Крижевчанин", велечасниот Маријан Фрањчиќ.

Македонската православна црква своите корени ги доби од славната Охридска архиепископија основана во 9. век, а своето обновување и признавање како автокефална црква во рамките на слободна и независна Република Македонија.

Наброени поединци во текот на многу векови често ги давале и своите животи бранејќи го своето име на таа православна црква. Така го даде и својот живот патронат на нашата црквена општина Света Злата Мегленска, чие име го празнуваме денес.

Господин Тошанов потоа и истакна идните најважни задачи кои стојат пред Црквната општина,

"Распеана Македонија"

а кои можат да се реализираат со помош на сите членови - соборјани во соработка со Управниот одбор.

Отецот Димчо Малинов со неколку зборови го раскажа маченичкиот живот на Злата Мегленска и нејзината љубов кон својата вера за која го даде и својот млад живот.

После изведената програма се приреди коктел кој со свои прилози од домашните специјалитети го збогатија домаќинките - членките на Црквната општина.

Д-р Марко Паризоски

БОГОСЛУЖБА

во чест на Света Новомаченица Злата Мегленска

Отец Димчо Малинов од Скопје

свештено писмо за одржување на православната христијанска литургија. Сите соборјани дојдени во црквата со задоволство го поздравиле отец Димчо Малинов со радост на мајчин јазик ја слушале богослужбата. Многу од нив после тоа се причестиле.

Отец Малинов ни ги пренесе поздравите од управата на Македонската архиепископија со желба да и понатаму, живејќи во нашата втора татковина, се сретнуваме на македонски православни празници и да ги почитуваме нашите верски обичаи.

Досегашните куми на црквата Св. Злата Мегленска госпожите Менка Лозановска и Билјана Стојаноска за одржаната литургија припремија погача - колач, пшеница, поскури за анфора и црно вино. Отец Малинов ги благослови даровите и потоа се поделија на сите соборјани.

За идната година, за нова кума доброволно се пријави и зема обврска госпожата Марија Трајкоска и други.

Д-р Марко Паризоски

И оваа година Македонската православна црквена општина од Загреб го прослави "26. октомври" денот на својата заштитница Злата Мегленска.

Во недела на 29. октомври во црквата Свети Рок се одржа Богослужба во чест на Света Злата Мегленска која ја предводеше отецот Димчо Малинов од Скопје.

Како и секоја година, за денот на нашата Македонска православна црквена општина, се благодариме на архиепископот охридски и македонски г.г. Стефан кој ни прати

Богослужба во црквата Свети Рок во Загреб

POVJESNI SKUP SVIH SPLITSKIH VJERSKIH ZAJEDNICA ODRŽAN U CRKVI GOSPE OD ZDRAVLJA

MOLITVOM DO MIRA U SVIJETU "U DUHU ASIZA"

U organizaciji Franjevačkog instituta za kulturu mira, u Splitu je 29. listopada u crkvi Gospe od Zdravlja održan Međureligijski skup molitve za mir "u duhu Asiza".

Na početku molitve koja je popraćena pjesmom, ali i razmišljanjem u tišini, ravnatelj Franjevačkog instituta za kulturu mira fra Bože Vuleta, koji je ujedno i organizator ovog povijesnog susreta vjerskih zajednica i crkava koja djeluje u Splitu poručio je da se "najprije mole za mir u svom srcu i duši kako bi ga svjedočili i ostalim ljudima u svijetu".

Izaslanstva vjerskih zajednica koja djeluju u Splitu: Imam mr. Ahmed Husić, Mirza Ibrahimović i Muralem Hasanbašić iz Islamske Zajednice protojerej Slavko Zorica i Radomir Jagodić u ime splitskog paroha Jošuu Abinun u ime Židovske zajednice, fra Ante Vugdelica i Ana Marija Petrić u ime Katoličke crkve, te Ivona Musić Nedelkowska i Ksenija Juranović Lazareva u ime Makedonske pravoslavne crkvene općine "Sveti Naum Ohridski", pred oltarom su, u skladu sa svojim vjerskim

tradicijama, s upaljenim svjećama, u duhu vlastitih vjerskih tradicija, izrekli težnju za mirom hvaleći i slaveći zajedničkog stvoritelja i Oca svih ljudi i svega stvorenog i tako pokazali da je mirotvorstvo i izazov mira trajno nadahnuće autentičnih mirotvoraca i uvijek življenja jedinstva u različitosti.

Okupljenima se obratio i novi nadbiskup i metropolit splitsko - makarski monsinjor dr. Marin Barišić, kazavši između ostalog, "kako u molitvi izražavamo ono tko smo i što smo". "U molitvi se radujemo, u molitvi se korigiramo i postajemo ljudi u svemu". "U ovom susretu prepoznajemo temeljne ljudske vrijednosti, jer smo susreli bližnjega, ali i prepoznali u molitvi svu svoju grešnost, svoju ograničenost". "U molitvi smo prepoznali i priznali da trebamo opraštati drugima, ali i da trebamo pitati opraštanje od drugih... kako bismo osnažili Božjom snagom zajednički hodili putevima svijeta gradeći društvo po mjeri čovjeka i Boga".

Ivan Luetić

Nazočni na skupu

Nadbiskup Jurić primio delegaciju Makedonske pravoslavne crkvene općine

Nedavno umirovljeni splitsko-makarski nadbiskup Ante Jurić primio je 24. studenoga 2000. godine u nadbiskupskim dvorima u Splitu delegaciju Makedonske pravoslavne crkvene općine "Sveti Naum Ohridski" iz Splita. Predstavnici Makedonske pravoslavne crkvene općine uručili su nadbiskupu Juriću sliku, portret sa njegovim likom, rad Lenče i Slavena Maganjić.

Zahvaljujući na daru i podsjećajući na dobru i korisnu suradnju, nadbiskup Jurić je kazao kako je blaženo darivanje jer usrećuje druge.

Danas je u svijetu puno nesretnih, jer su ljudi postali sebični, a borba protiv Boga na kraju se pokazala kao borba protiv sreće, kazao je nadbiskup Jurić.

Predsjednica Makedonske pravoslavne crkvene općine Ivona Musić-Nedelkovska zahvalila se nadbiskupu na njegovoj ljubavlju i nesebičnoj podršci koju je od prvog dana svoga biskupovanja iskazao prema Makedonskoj pravoslavnoj crkvenoj općini u Splitu.

Očinski ste nas tješili i u najtežim danima, pomagali da dobijemo prostorije za rad, uz to, odredili ste da bogoslužjenja možemo obavljati u crkvi sestara Službenica milosrđa, na čemu Vam od srca zahvaljujemo, kazala je Nedelkovska. Zatim je Nedelkovska istaknula kako je i u Republici Makedoniji njegova ljubav dobro poznata, za sve ono što je u proteklih šest godina učinio za makedonsku manjinu u Splitu.

Stoga, kazala je ona, sigurni smo da će ime nadbiskupa Jurića biti trajno zabilježeno u zbližavanju dvaju sestrinskih kršćanskih crkava i dva prijateljska naroda.

Nedelkovska je prenijela pozdrave poglavara Makedonske pravoslavne crkve arhiepiskopa makedonskog

gospodina Stefana te poziv nadbiskupu Juriću da posijeti Makedoniju, što je on sa zadovoljstvom i prihvatio.

Na kraju susreta nadbiskup Jurić je predstavnicima Makedonske pravoslavne crkvene općine "Sveti Naum Ohridski" uručio zlatnu medalju sa likom Svetog Oca Ivana Pavla II. te monografije o pastirskome pohodu pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj. Uz to, svi članovi delegacije su dobili prigodne darove. U znak zahvalnosti na darovanoj slici, nadbiskup Jurić uručio je bračnom paru Maganjić zlatni medaljom sa likom Ivana Pavla II.

Iste je večeri delegacija Makedonske pravoslavne crkvene općine "Sveti Naum Ohridski" bila nazočna i na akademiji održanoj povodom pedesete obljetnice biskupstva dr. mons. Frane Franića, splitsko-makarskoga nadbiskupa i metropolite u miru. Tijekom obraćanja nadbiskup Franić nekoliko je puta spomenuo gospodu Ivonu Musić-Nedelkovsku kao ambasadora u zbližavanju katoličke i makedonske pravoslavne crkve, kazavši pri tom kako Bog jednog dana neće pitati koju smo službu obnašali, nego koliko smo ljubavi u nju uložili.

Ivan Luetić

Delegacija MPCO predaje portret nadbiskupu Anti Juriću

ĐAKOVO IZMEĐU

Makedonski pisci kod gradonačelnika Đakova dr. Darka Vrtarića

Đakovo je grad koji ima veliku važnost za makedonsku i bugarsku kulturu. Prije 139 godina, zaslugom J. J. Strossmayera tiskan je znameniti "Zbornik braće Miladinov". Nesporno je da su braća Miladinov rođeni u današnjoj Makedoniji, gradu Struga, na obali Ohridskog jezera, ali je činjenica da je njihov zbornik narodnih pjesama, na nagovor Strossmayera i Račkog, nazvan bugarskim imenom, i danas uzrok sporenjima između dva balkanska i slavenska naroda.

Dr. Goran Kalogjera, najugledniji hrvatski Makedonist, zbornik naziva makedonskim, a napominje kako je u njega uvršteno i 76 bugarskih narodnih pjesama (uz 584 makedonske i makedonski - hrvatski riječnik) koje je Konstantin Miladinov kupio od Bugarina Čolakova. Tako je zbornik dijelom, a ne samo imenom i bugarski, što zapravo nitko i ne osporava...

No pustimo povijest: sadašnjost je takva da i Bugari i Makedonci žele postaviti spomenik braći Miladinov u Đakovu. Dok su makedonske želje još

uvijek samo verbalne, odnosno nekoliko puta je najavljiavana mogućnost postavljanja spomenika braći Miladinovih u Đakovu (u stručnom Spomen-muzeju braće Miladinov nalazi se spomenik biskupa Strossmayera), inicijativom bugarskog veleposlanika Enčeva, stigao je i konkretan prijedlog da se u dvorištu Spomen-muzeja biskupa J. J. Strossmayera u Đakovu postavi spomenik, a idejno rješenje je već izradio zadarski kipar Kostov. U rujnu ove godine, najavi se veleposlan Enčev kako žele podići taj spomenik u Đakovu 24. svibnja 2001., na Dan bugarske kulture i prosvjete, a kada bi se njegova nakana ostvarila, otkrivanju spomenika bi nazočio i sam bugarski predsjednik Petar Stojanov.

Udruženje Makedonaca iz Hrvatske burno je reagiralo na bugarske planove i odgovorilo u hrvatskom tisku. Čelnici hrvatskih Makedonaca Hristodulov i Jovanovski (česti đakovački gosti) nazivaju Velizara Enčeva "antimakedonskim autorom i promotorom velikobugarske ideologije"

BUGARA I MAKEDONACA

i čovjekom koji "lobira za prastare, lažne i falsificirane bugarske obmane i samoobmane"... Dodaju još na kraju kako je djelatnost Velizara Enčeva "zabijanje noža u leđa vrlo dobrim hrvatsko-makedonskim odnosima".

Činjenica jest da su odnosi između Hrvatske i Makedonije, ali i Hrvatske i Bugarske zaista dobri, a predstavnici i jednog i drugog naroda u Đakovu su uvijek dostojno primljeni i prihvaćeni. Baš stoga je za Hrvatsku, ali i za Grad Đakovo i Biskupiju đakovačku i srijemsku, potezanje oko Miladinovih popriličan teret. I Grad i Biskupija stavljeni su u poziciju da svojim mogućim postupcima uvrijede Makedonce ili Bugare, odnosno našete međudržavnim odnosima. O željama Makedonaca i Bugara upoznato je hrvatsko Ministarstvo vanjskih poslova koje se mora očitovati o svemu i ponuditi svoja rješenja.

Jasno je, naravno, da se ne može dozvoliti, niti su potrebna, dva spomenika braći Miladinov u Đakovu. Isto tako je jasno da nije naše da se opredjeljujemo niti protežiramo bilo koga tko želi odati poštovanje i zahvalnost velikom biskupu Strossmayeru i našem gradu.

Makedonci svake godine održavaju u Đakovu Dane braće Miladinov, a Bugari također dolaze redovito u Đakovo pa su u kriptu katedrale postavili spomen-ploču u čast Strossmayeru. Kako je iduće godine 140. obljetnica tiskanja Zbornika i Bugari i

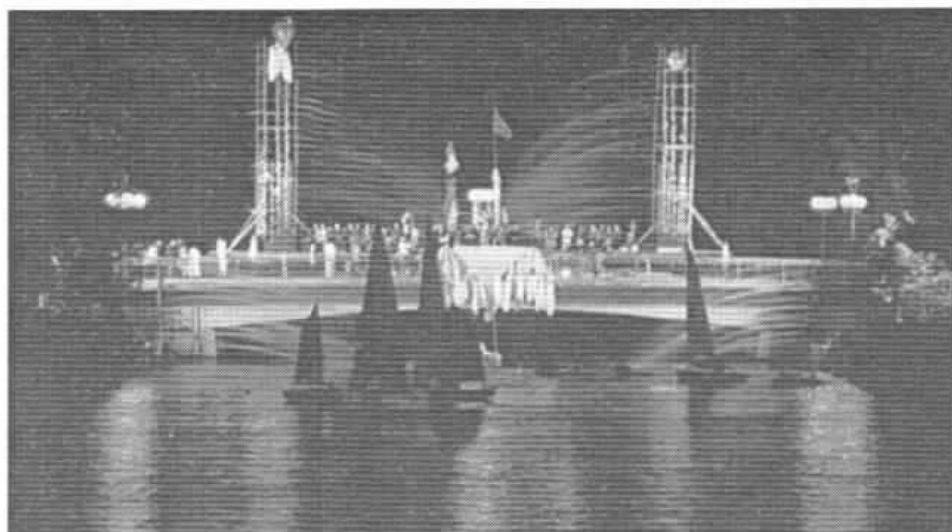
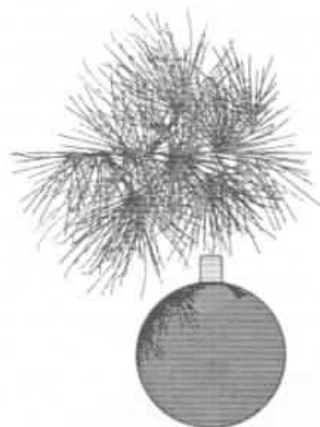
Makedonci žele tu obljetnicu na poseban način obilježiti i najavljuju razne aktivnosti. Bilo bi svakako najbolje kada bi se Bugari i Makedonci dogovorili, ili mogli dogovoriti, oko obilježavanja tog značajnog datuma jer, bez obzira na ičije stavove oko "slučaja Miladinov", ne smije se učiniti ništa u Đakovu da se naruše dobri odnosi s Bugarskom i Makedonijom, makar se i jednima i drugima uljudno moralo kazati - ne. Barem što se tiče postavljanja spomenika, kojem i nije mjesto u dvorištu Spomenmuzeja biskupa Strossmayera. Ta je kulturna ustanova i tako u drugoj fazi rekonstrukcije, odnosno, pri završetku je uređenje izloženog prostora u potkrovlju, a treća faza bi značila gradnju Strossmayerove galerije u Đakovu.

Tek tada će prostori Muzeja i okoliš dobiti pravi oblik. Ukoliko Makedonci i Bugari žele u Đakovu u znak zahvalnosti Strossmayeru nešto učiniti, mogu dati svoj doprinos na različite načine, možda pomoći pri uređenju Strossmayerova muzeja ili pokloniti kakvo umjetničko djelo ovoj ustanovi - primjerice portret ili biste Miladinovih ili neku drugu odgovarajuću umjetninu.

Načina i mogućnosti je puno, ali svakako treba izbjeći ona rješenja koja bi Đakovo učinila kamenom smutnje u međunarodnim razmjerima.

Mirko Ćurić

Đakovački glasnik, 16. studenog 2000.

Struga - Struške večeri poezije

ДРУШТВОТО НА ПИСАТЕЛИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

УШТЕ ЕДЕН ОБИД НА БУГАРИЈА ЗА НЕГИРАЊЕ НА МАКЕДОНСКАТА НАЦИОНАЛНА САМОБИТНОСТ

Иницијатива на бугарскиот амбасадор во Република Хрватска за подигнување споменик на браќата Миладиновци во Гаково, Претседателството на ДПМ ја оценува како циничен и агресивен потег на официјалната бугарска политика. - Претседателството на ДПМ наскоро ќе испрати свој претставник со став до Друштвото на хрватските писатели

Претседателството на ДПМ остро реагира на најновиот обид од Бугарија за негирање на македонската национална самобитност. Повод е неодамнешната иницијатива на бугарскиот амбасадор во Република Хрватска за подигнување споменик на браќата Миладиновци во Гаково, по повод 140-годишницата на излегувањето на Зборникот на народни песни.

Претседателството на ДПМ испрати писмо до градоначалникот на Гаково, д-р Дарко Вртариќ, во кое се вели:

Почитуван господин градоначалник, Ја користиме можноста да Ве информираме дека Друштвото на писателите на Македонија се подготвува идната година да го одбележи големиот датум на македонската национална култура, 140-годишницата од излегувањето на Зборникот на народни песни на браќата Димитрија и Константин Миладиновци. Познато е дека појавувањето на златната книга на македонската преродба, Зборникот на струшките браќа, означени една од важните нишки на македонско-хрватските литературни и културни врски. Помошта на бискупот Јосип Јурај Штросмајер при објавувањето на Зборникот во 1861 година одигра значајна улога во презентирањето на македонското народно творештво, а со тоа и во афирмацијата на македонскиот бит, нација и култура, во еден од клучните периоди на македонското национално осознавање. Од овој аспект Гаково и родниот град на браќата Миладиновци, Струга, засекога неодмин-

ливо место во историјата на македонско-хрватските односи кои, веќе, имаат долга и богата традиција.

Вам Ви е познато дека пред четири децении, во знак на 100-годишнината од излегувањето на Зборникот на браќата Миладиновци, е покрената големата меѓународна поетска манифестација Струшки вечери на поезијата, која во изминатиот период даде важен придонес во проширувањето и интензивирањето на македонско-хрватските литературни релации, во градењето на мостовите за меѓусобно запознавање и зближување и соработка меѓу македонскиот и хрватскиот народ.

Тоа се оние толку потребни мостови кои имаат цивилизацијско значење во циркулацијата на културните вредности на народите, препознатливи во богатиот мозаик од специфики што произлегуваат од ризницата на новните различни традиции. Чувствуваме потреба тие мостови и во иднината заседнички да ги градиме и одржуваме со чувство дека стануваме побогати со вредностите што ги запознаваме и приаме.

Нашето писмо до Вас, почитуван господине Вртариќ, меѓу другото, е поттикнато од информациите објавени во хрватските весници "Вечерњи лист" и "Глас Славоније" од 22. 9. 2000 година, во кои станува збор за иницијативите на бугарскиот амбасадор во Република Хрватска за подигнување споменик на браќата Миладиновци во вашиот

град Гаково. Индикативно е тоа што овој циничен и агресивен потег на бугарската официјална политика дојде откако Заедницата на Македонците во Република Хрватска покренала иницијатива за достоинствено македонско споменично одбележување на браќата Миладиновци во Гаково, за што Ви е господине Марин Стракиќ, претходно бевте информирани.

Друштвото на писателите на Македонија укажаа на фактот дека постапката на бугарскиот амбасадор претсатвува груба провокација и уште еден обид во низата други од официјална Софија за негирање на македонската национална самобитност. Ние чувствуваме неодложна потреба да реагираме, со надеж дека ќе покажете доволно слух за чувствителноста на ова прашање, а според принципите на уважување на посебноста на народите и нивните култури и потребата за натамошната соработка во рамките на севкупните односи меѓу Република Македонија и Република Хрватска.

Ви напоменуваме дека претставник на Друштвото на писателите на Македонија ќе учествува на одбележувањето на 100-годишнината на Друштвото на хрватските писатели (16-20 ноември 2000) при што ставот на македонската писателска асоцијација официјално ќе биде изнесен и пред нашите хрватски колеги.

Нова Македонија
11. ноември 2000.

Izvjешće o službenim razgovorima u Samoboru

Samobor nudi ekonomsku i kulturna suradnju

U Poglavarstvu grada Samobora održani su u četvrtak, 14. prosinca 2000. godine službeni razgovori najviših predstavnika samoborske gradske uprave s makedonskom delegacijom koju je predvodio veleposlanik Republike Makedonije u Republici Hrvatskoj Servet Avziu. Pored veleposlanika Serveta Avziua, nazočni su bili Ilija Hristodulov, predsjednik Zajednice Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Ivan Kačurov, predsjednik KUD "Krste P. Misirkov" iz Zagreba, Nikola Ilevski, tajnik Zajednice, Slavica Sagadin, predsjednica KUD "Kočo Racin" iz Pule te Kiro Stojanovski, Milutin Mićanović i Ratko Dimovski iz Pule, a kao pridruženi članovi prof. dr. sc. Goran Kalogjera, prorektor Sveučilišta u Rijeci i prof. dr. sc. Borislav Pavlovski, predstojnik Katedre za makedonski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Kočo Racin

Razgovori su vođeni u prijateljskoj i konstruktivnoj atmosferi. Veleposlanik Servet Avziu izjavio je da je nužno obnoviti nekadašnje i unaprijediti sadašnje ekonomske i kulturne odnose između Velesa i Samobora, ali i na državnoj razini. Predsjednik Poglavarstva grada Samobora Antun Filipes predložio je da se osnuju povjerenstva koja će izraditi programe obostrane ponude na tim područjima, da bi se prigodom sljedećih službenih razgovora između zainteresiranih partnera što brže i lakše ostvarili poslovni i kulturni programi. U nastavku razgovora istaknuto je da Samobor ima veoma razvijeno i

kvalitetno obrništvo te industriju, koji mogu ponuditi makedonskim partnerima široku paletu proizvoda i usluga, što se očekuje i od makedonske strane s kojom su u bivšoj saveznoj državi uspješno poslovali. Predloženo je da se poradi na bratimljenju gradova Samobora i Velesa.

Službeni dio susreta nastavljen je zajedničkim polaganjem vijenca kod spomenika Koči Racinu u neposrednoj

blizini Muzeja grada Samobora, gdje su profesori Goran Kalogjera i Borislav Pavlovski održali kraća izlaganja a pjesnik Ratko Dimovski pročitao dvije pjesme na makedonskom jeziku.

Ovaj susret na koji se čekalo gotovo deset godina završen je kraćim zajedničkim domjenkom u poznatoj samoborskoj kavani "Livadić".

B. P.

РАДИО МОСТ

На радио Риека и радио Битола

На иницијатива на Македонското културно друштво "Илинден" од Риека, поточно во Хрватското радио - Радио Риека, на 21.11.2000. година започна иницијативниот договор за информативни културни емисии со Радио Битола, како втора радио станица во Република Македонија, заради потребите за нашето иселеништво во Република Хрватска и заради слабата чујност на Македонското радио - Радио Скопје.

На дводневните планирани разговори помеѓу представниците на Радио Битола, директорот Димитрија Спасовски и најстариот новинар во Радио Битола - Димче Миноски со претставниците на Радио Риека, директорот Владимир Рончевик и советникот на радиото Давор Траваш се одвиаа во искажаните меѓусобни интереси за таков вид соработка, знаејќи за податоците дека во Република Македонија живее и делува хрватското иселеништво организирано во здруженија и податокот дека во Скопје и Битола е концентрирано иселеништвото од Република Хрватска.

Во понатамошните билетерарни разговори гостите од Република Македонија дадоа начелен нацрт за понатамошната соработка и воедно званична покана на Радио Риека за посета во Битола, каде уште поконкретно ќе бидат договорени начините и формите за меѓусобната радио соработка.

За нас како Македонци во иселеништво е многу важно и од посебна е важност присутноста на информативни, едукативни и сите други радио-емисии од областа на културата со што на нашите иселеници би им се приближила татковината.

Се разбира, на ист начин, по пат на реципроцитет би се водело сметка и би биле задоволени потребите на нашите хрватски пријатели кои што живеат и работат во Република Македонија.

Владо Настески

Razgovor s dr. Goranom Kalogjera za Makedonski glas

Poticaaj za sus prožimanju

Profesore Kalogjera, od kada datira Vaš interes za makedonistiku?

Pa rekao bih od davne 1980. godine kada sam dobio zadaću da ondašnjem Pedagoškom fakultetu (danas Filozofski), ustrojim Katedru za makedonski jezik i književnost na tek osnovanom Odsjeku za jugoslavenske jezike i književnost (danas Odsjek za kroatistiku).

S obzirom da sam kao student kroatistike i komparativne književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu slušao i položio kolegij makedonski jezik i književnost kod profesora Kepeskog, nestor suvremene makedonistike u Hrvatskoj, imao sam solidne temelje da taj posao obavim korektno i znanstveno utemeljeno.

Kako ste se dalje razvijali kao makedonist?

Kao što sam već u uvodnom pitanju rekao početni posao bio je započeti s nastavom, što smo i započeli uz konsultacije s prof. Kepeskim i velikom pomoći dr. Borisa Pavlovskog koji je započeo s predavanjima iz jezika, dok sam se ja pozabavio predavanjima iz književnosti. To je naravno za mene predstavljalo određeni napor; prvo sam morao pročitati svu silu literature, kako znanstvene tako i beletrističke, tako da su te prve godine bile manijakalno čitanje, zapisivanje, konzultiranje i uspostavljanje prvih kontakata s Skopjem.

Tko Vam je od makedonskih kolega u tom poslu pomogao?

Prvenstveno dr. Dragi Stefanija makedonist iz Ljubljene, odnosno Filozofskog fakulteta u Ljubljani, koji mi je bio službeni mentor pri izradi doktorske disertacije. Naime baš mi je on predložio temu o hrvatsko-makedonskim književnim vezama, projekt kojim se bavim do dana današnjega. Iz Skopja to su bili vrhunski stručnjaci, akademik Aleksandar Spasov, akademik Blaže Ristovski, akademik Tome Sazdov, Milan Đurčinov, Gane Todorovski, pjesnici i vrhunski

Prof. dr. sc. Goran Kalogjera

intelektualci Blaže Koneski, Mateja Matevski i drugi. To su ujedno bili već temeljitiji kontakti s makedonskim jezikom i književnošću koji su rezultirali i mojim usavršavanjem u Skopju i Ohridu, što mi je omogućilo da u potpunosti preuzmem predavanja iz jezika i književnosti na matičnom fakultetu.

Vaše se ime vezuje i uz osnivanje makedonsko-kulturno društva iz Rijeke "Ilinden"?

U klub me pozvao ondašnji predsjednik društva gospodin Mihajlo Davčevski, čovjek koji je utemeljio "Ilinden" s nekolicinom Makedonaca iz Rijeke, što sam ja prihvatio sa zadovoljstvom i dio svog znanja podijelio s Ilindencima. Uz moju pomoć "Ilinden" se medijski sve više eksponirao i postao prepoznatljiv kulturno društvo u Rijeci. S "Ilindenom" surađujem

stavljajući rad na dviju kultura

danas, rekao bih na jednoj višoj razini, naime naša suradnja iz lokalnog, riječkog milijea prešla je na državnu razinu, tako da danas realiziramo programe koji su od obostranog značaja za hrvatsku i makedonsku kulturu. S makedonske bih strane istaknuo veliku angažiranost gospodina Hristodulova te njegove ekselencije ambasadora Republike Makedonije gospodina Serveta Avziua.

Kolikim biste ocijenili Vaš doprinos makedonistici u Hrvatskoj i Makedoniji?

Bez ikakve skromnosti pozamašnim, pogotovo u Hrvatskoj. Deset sam godina vodio Katedru za makedonski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Rijeci, na kojoj su mnogi studenti kroatistike diplomirali baš na makedonskoj književnosti, oformio sam fakultetsku biblioteku s imponantnim borjem naslova iz makedonistike, promovirao makedonske književnike u riječkom Novom listu i Radio Rijeci, napisao šezdesetak znanstvenih radova iz područja makedonske i hrvatske književnosti i objavio pet makedonističkih knjiga: Hrvatsko-makedonske veze, dopunjeno drugo izdanje iste knjige, Južnoslavenska književna prožimanja, Komparativne studije makedonsko-hrvatske, Racin u Hrvatskoj. Autor sam brojnih predgovora u knjigama makedonskih autora, a s mnogima od njih me vežu određeni projekti koji su u realizaciji ili u planu za naredno razdoblje. U Makedoniji mislim da sam prepoznatljiv kao gorljivi propagator hrvatsko-makedonske kulturne suradnje i jedan od boljih stručnjaka za književnost 19. stoljeća, pritom mislim prvenstveno na život i djelo braće Miladinova i dobar znalac Racinovog književnog djela u Hrvatskoj.

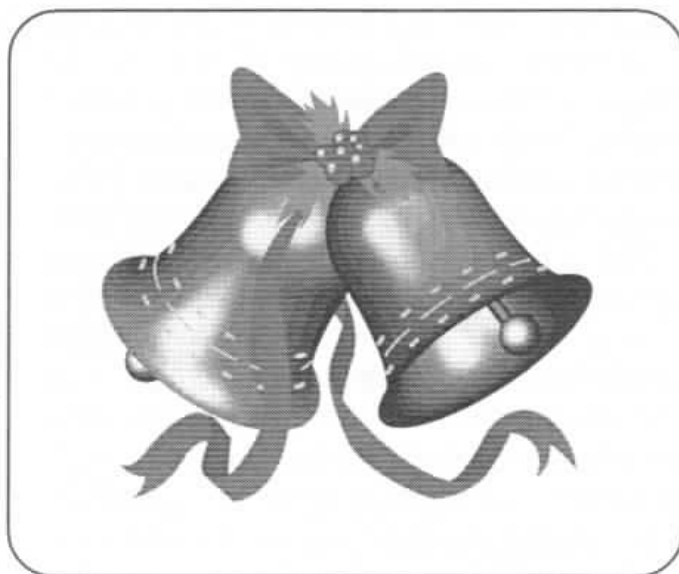
Dobitnik ste i velikog državnog priznanja Republike Makedonije - Medalje Sv. Klimenta Ohridskog, smatrate li to priznanje obvezujućim prema poslu kojim se bavite?

Apsolutno, to je priznanje i čast i obveza. Uostalom u mom se životu, bar što se tiče makedonistike ništa bitno ne mijenja unatoč funkcijama dekana, koji sam obnašao i prorektora koju sada odradujem. Makedonistika ostaje moj veliki znanstveni interes, kroz taj posao otkrio sam izuzetne duhovne vrednote jednog naroda i njegovih najboljih sinova, zavolio taj narod i moram priznati u društvu s Makedoncima ja se osijećam vrlo ugodno i zadovoljno.

Kakvi su Vam planovi u kontekstu hrvatsko-makedonskih književnih i kulturnih veza?

U funkciji prorektora Sveučilišta u Rijeci želio bih povezati naše sveučilište sa sveučilištima u Skopju i Bitoli, ići na razmjenu profesora i studenata te omogućiti protok misli kroz moguće zajedničke projekte. U istraživačkom smislu ponovo se prihvatiti braće Miladinova i njihovog književnog djela, te u jednom projektu pokušati približiti suvremenu makedonsku poeziju čitateljima u Hrvatskoj. Nadam se da ću u tome uspjeti, no realiziram li bilo koji od ovih projekata bit ću veoma zadovoljan.

Vlado Nasteski

U POVODU 70. ROĐENDANA

Književni susret s akademikom Vlatkom Pavletićem

U foajeu Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu, 1. 12. 2000. održan je književni susret s akademikom Vlatkom Pavletićem u povodu njegova 70. rođendana.

Sudjelovali su s izlaganjima Georgij Paro, intendant HNK u Zagrebu, akademik Ivo Padovan, predsjednik HAZU, akademik Josip Bratulić, predsjednik Matice hrvatske, akademik Slavko Mihalić, predsjednik Društva hrvatskih književnika, prof. dr. sc. Ante Stamać, prof. dr. sc. Vinko Brešić, dr. sc. Željko Sabolj, prof. dr. sc. Milan Bešlić i dr. sc. Borislav Pavlovski. Izabrane tekstove iz Pavletićevih djela kazivali su glumica Nada Subotić i glumac Vanja Drach.

Izlaganje prof. dr. sc. Borislava Pavlovskog.

Vlatko Pavletić i makedonski "princ metafore"

Razgovor je susret dvaju života. On je potvrda ljudske potrebe za upoznavanjem i otkrivanjem svjetonazora onoga drugog i njegovih životnih tajni koje želi u trenutku punog povjerenja razmijeniti. Takav je razgovor kao pogled u nepoznato, pogled u nebeski svod na kojem blistaju zvijezde koje odašilju zapise o svom kozmološkom podrijetlu.

Vlatko je Pavletić prije dvadeset i dvije godine objavio u zagrebačkom "Forumu" veoma opširni razgovor s Radovanom Pavlovskim kojega je već u to vrijeme makedonska književna kritika proglasila "princom metafore" (Pjesnik je dijete i mudrac i buntovnik. Vlatko Pavletić razgovara s Radovanom Pavlovskim. Forum, godište XVII, knjiga XXXV, broj 4-5, Zagreb, april-maj 1978, 622-657.). U skladu s tom pjesnikovom označnicom spomenuti je razgovor poetično naslovljen "Pjesnik je dijete i mudrac i buntovnik". On je u suglasju s temeljnim odlikama koje krase pjesnički opus ovoga makedonskog Orfeja, koji je u šezdesetim godinama promicao načelo "Epsko na glasanje", preobražavajući sa svojim vršnjacima i pjesničkim prethodnicima poetski kodeks nacionalnoga modernizma, prizivajući motive iz najdubljih

antropoloških i arheoloških slojeva u kojima je nacionalno biće utisnulo svoj znak prepoznavanja budućim pokoljenjima. Istodobno je cijela plejada modernista tragala za izrazom koji bi u eliotovskoj sintezi opjevao tragove baštine i aktualne povijesne zbilje u kojoj se zrcalila energija slobodnoga makedonskog jezika.

Taj razgovor otkriva dvije snažne osobnosti, od kojih se prva odlikuje preciznom i osmišljenom metodologijom i racionalnim pristupom, a druga izrazitom emocionalnošću, intuitivnošću i asocijativnošću. Radovan je Pavlovski osebujna osoba, misaono neprozirna i vehementnoga načina izlaganja, o čemu bi sam Vlatko Pavletić mogao reći znatno više nego što će to meni ikada uspjeti bez njegova svjedočanstva. No, on je umio motivirati svojim pitanjima Radovana Pavlovskog da veoma precizno opiše vlastiti pjesnički opus i životni svjetonazor. Bitne dionice toga razgovora vidim u Pavletićevom iniciranju dijaloga o poziciji autora koji piše na dva jezika i time pripada različitim književnim korpusima odnosno nacionalnim kulturama, u ovom slučaju makedonskoj i hrvatskoj, a potom u problematiziranju pozicije jezika, i na kraju: o samom stvaralačkom postupku koji se ostvaruje u umjetnini oblikovanoj tajnovitom magijom riječi. Pavletićevo poznavanje sugovornikova pjesničkog opusa, ali i makedonskoga književnog konteksta, temeljito je i na doista zavidnoj razini.

Ne smijemo zaboraviti da je Vlatko Pavletić uređivao ediciju "100 djela jugoslavenskih naroda" (100 djela jugoslavenskih književnosti. Sastavio Vlatko Pavletić. Suradnici: za makedonsku književnost Petar Kepeski; za slovensku književnost Jože Pogačnik.) u kojima su i makedonski autori imali svoje mjesto. Ta edicija bila je osmišljena, po mom skromnom sudu, s namjerom da se u okviru politički kanoniziranog zajedništva predstave reprezentanti pojedinih nacionalnih književnosti čija su djela svjedočila o estetskim i povijesnim

različitostima koje nisu mogle imati, usuprot političkoj volji, zajednički književnopovijesni nazivnik. Na tom tragu Pavletić, kao urednik, ima neprocjenjivih zasluga za afirmaciju makedonske književnosti u Hrvatskoj. Dvije pripremljene, ali neobjavljene knjige "100 djela" (književnost za djecu i drama), u kojima sam i sam sudjelovao, zaokružile bi taj metodološki osmišljen hrestomatijski niz, da nije bilo na hrvatskoj kulturno-političkoj sceni onoga doba jednog (ili možda mnogo njih!) ideološki zarobljenog uma koji je taj projekt onemogućio. Danas se treba upitati je li to učinio zbog osobnih razloga (neuvrštavanja u ediciju o dječjoj književnosti) ili spoznaje da je ta edicija radila na afirmaciji pojedinih nacionalnih književnosti, zbog čega nije bila, od samoga početka, ideološko-politički zadatak, već višestruko vrijedan književnopovijesni pregled (U književnim kuloarima se ukazivalo na Gorana Babića, hrvatskoga književnika i tadašnjega glavnoga urednika "Oka", iako o tom "slučaju" nije ostalo pisanih izvora.).

Ta edicija, bez obzira na nečiji zazor, ima i danas relevantno mjesto zbog afirmacije malih nacionalnih književnosti u širem književnom kontekstu, a Vlatko se Pavletić upisao u adresar onih hrvatskih djelatnika koji su radili na poboljšanju hrvatsko-makedonskih kulturnih odnosa. Vođen trajnom intelektualnom znatiželjom, on se često, i više od naših očekivanja, oglašavao s priložima o hrvatskoj i drugim književnosti u drugim nacionalnim sredinama, materijalizirajući načelo o živosti književnoga života. Uvidom u njegovu impresivnu bibliografiju otkrivamo da je bio jedan od prvih koji je makedonskoj javnosti predstavio Ivana Cankara.

O rasutim priložima po književnim časopisima i novinama, i u nekim drugim nacionalnim sredinama, trebalo bi napraviti sveobuhvatan prilog za bibliografiju Vlatka Pavletića, koja bi pokazala golemu radnu energiju uloženu u afirmaciju hrvatske književnosti, ali, kao što sam spomenuo, i predstavljanje onih koji su teško dobivali priliku u drugim sredinama. Vlatko Pavletić je znao prepoznati povijesni usud makedonskoga naroda, koji je bio najbliži onom kojim je prošao hrvatski narod na svom putu prema slobodi, zbog čega mu je otvorio stranice hrvatskih časopisa, novina i cijjenjenih književnih edicija.

Na fotografiji s lijeva na desno: prof. Milan Bešlić, prof. dr. sc. Vinko Brešić, akademik Vlatko Pavletić, akademik Ivo Padovan, prof. dr. sc. Borislav Pavlovski, akademik Slavko Mihalić, glumac Vanja Drach i dr. sc. Željko Subot.

Rekao bih da je samo čovjek takva intelektualnog svjetonazora, istinski humanističkog, mogao potaknuti makedonskoga "princa metafore" na izjavu da je "Hrvatska postala moja druga pjesnička domovina" (Isto, 1978, 623.). Moja je želja, na kraju ovoga ogleada, da se taj njihov započeti razgovor nastavi jednog dana u obostranom kulturnom interesu - hrvatskom i makedonskom.

Borislav Pavlovski

NA TRAGU NAJSTARIJIH MAKEDONSKO-CRNOGORSKIH KULTURNIH VEZA

Dukljanski knez Vladimir i kćerka makedonskog cara Samuila Kosara - prvi "Romeo i Julija"

I prvi pisani tragovi beletrističke književnosti u Zeti vezani su za Kosaru, kćerku makedonskoga cara Samuila, suprugu dukljanskoga kneza Vladimira, koja je bila religiozna i vrlo obrazovana žena. Ona je izgleda došla s misionarima iz Makedonije i Albanije. Misionari su s velikim žarom širili ideje slavenskih prosvjetitelja Ćirila i Metodija i njihovih nastavljača Nauma i Klimenta. Prema pojedinim navodima Kosara je osnovala i neku vrstu ženskoga instituta (Collegium sacrum Virginium). Na pladinama Kozjaka

otvorila je i neku vrst duhovne škole. Može se pretpostaviti da su Kozjak i još neki lokaliteti u Krajini, zahvaljujući vrlo obrazovanoj Kosari i njenom mužu dukljanskome knezu Vladimiru, bili prva središta kulture iz kojih je narod, posredstvom isposnika, mogao osjetiti tekovine slavenskih misionara Ćirila i Metoda i njihovih sljedbenika.

Kosara je vezana i za prvi crnogorski roman, u stvari, legendu o dirljivoj ljubavi i tragičnoj sudbini Vladimira i Kosare, pa nije čudno da ih neki proučavatelji nazivaju crnogorskim Romeom i Julijom. Zapravo, sadržaj te legende opisan je prvi put u drugom dijelu čuvenoga Kraljevstva Slavena, kojeg je vjerojatno napisao Grgur Barski, tj. anonimni Zećanin iz Krajine - djelo je puno poznatije pod imenom Ljetopis popa Dukljanina. Tekst je do nas došao u prijepisu iz XVII. stoljeća, a nepostojanje originala i nekritička analiza doveli su do dijametralnih stajališta o pokrštavanju

Pop Dukljanin

dukljanskih Slavena te gledišta o (ne)postojanju književnoga života Zete od IX. do XII. stoljeća.

Navest ćemo primjere koji to potvrđuju.

Čuveni srpski povjesničar Stojan Novaković smatra da je u Duklji u tom periodu bio iznimno "razvijen književni pokret". Prema njemu, Duklja je u X. stoljeću čak bila "središte pismenosti i književnosti" (Prvi osnovi slovenske književnosti među balkanskim Slaovenima. Legenda o Vladimiru i Kosari, Beograd 1893., str 203.), ali ne kaže da li je ta pismenost bila ćirilometodske makedonske

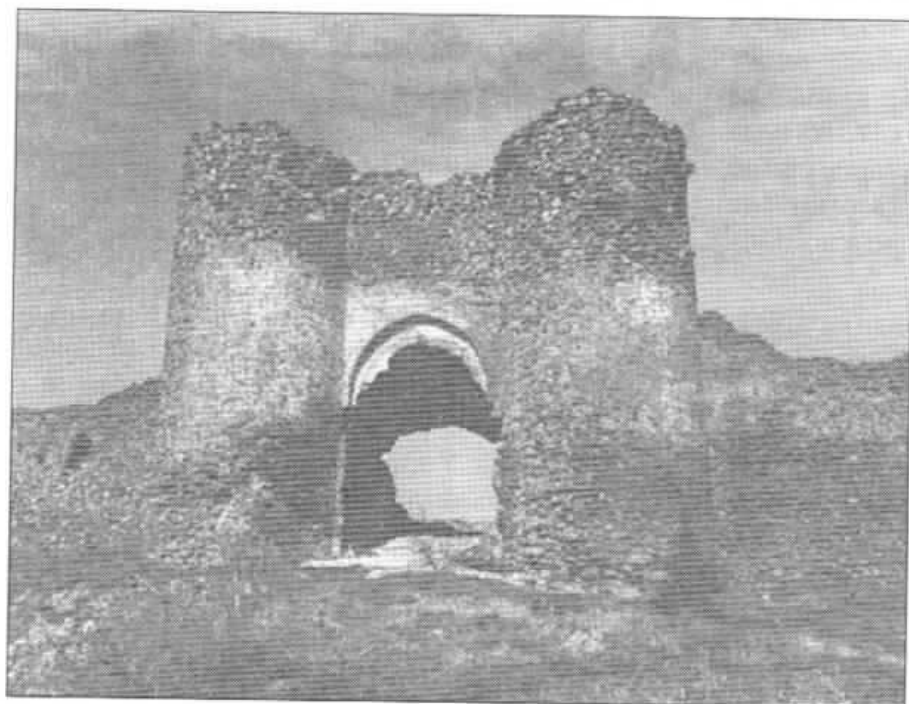
tradicije (što je vjerojatno, kada se to iz konteksta odakle iščitava, podrazumijevao), ili neke druge provinijencije. Hrvatski povjesničar Ferdo Šišić suprotnog je mišljenja, pa kaže: "Koliko danas znamo, Duklja (Zeta) nije nikada bila središte slovenske književnosti, već samo Raška (od XIII. veka dalje), a u ranije vreme Ohrid (od X. veka dalje). Zato bi trebalo postanak slovenskim jezikom pisane legende o Sv. Vladimiru lokalizovati u Ohrid, što nije nikako ni verovatno moguće" (Letopis popa Dukljanina, uredio Ferdo Šišić, Srpska kraljevska akademija. Posebno izdanje, knjiga LXVII. Filozofski i filološki spisi, knjiga 18, Beograd-Zagreb 1928., str. 123, bilj 124). Za istaknutog filologa i paleologa Vladimira Mošina, o nepostojanju zetskog književnog središta u naznačenom razdoblju ključno je da "baš Ljetopis dokazuje, da je književnost u Zeti postojala", što po njemu zasnjeđuje da je sačuvan "i jedan di-

Car Samuilo

van spomenik - Miroslavovo (j)evandelje iz malo kasnijega doba, koje je moglo da nastane samo kao kulminacija jednog dužeg razvoja baš te zetsko-humske (bolje raći: zetske M. M.) škole”

(Ljetopis popa Dukljanina. Latinski tekst sa hrvatskim prijevodom i “Hrvatska kronika”. Priredio, napisao uvod i komentar dr. Vladimir Mošin. Hrvatski prijevod latinske redakcije: Stojan Mencinger i Vjekoslav Štefančić, Matica Hrvatska, Zagreb 1950, str 34.). Povijesničar književnosti, “porijeklom iz Crne Gore”, Nikola Banašević eksplicitno negira postojanje domaće književnosti u Duklji: “Mi zasad nemamo nikavih stvarnih dokaza o postojanju nekog književnog pokreta u Zeti, bilo na slovenskom bilo na srpskom jeziku u X. i XI. veku” (Letopis popa Dukljanina i narodna predaja,

Samuilova krepost - nijemi svjedok vremena kada je Ohrid bio prijestolnica Makedonskog Carstva

Beograd 1971., str 189.). Takvo Banaševićevo mišljenje je u suglasnosti s njegovom ranije izrečenom tezom da Kraljevstvo Slavena popa Dukljanina nije prvobitno napisano na slavenskom jeziku i da njegov autor također nije slavenskoga porijekla, kao i s pretpostavkom da narodna tradicija

Car Samuilo na bojištu

nije imala nikakvoga udjela i uticaja na stvarnje toga djela. Sasvim drugačijeg mišljenja je njemački slavist Stanisla Hofner koji je utvrdio da je “u duhovnim i kulturnim stvarima i pored gubitka političke nezavisnosti, Zeta bila još dugo vremena nadmoćnija od Raške”. Kao potvrdu svoje tvrdnje Hofner navodi da su “Kraljevstvo Slavena popa Dukljanina i Miroslavovo (j)evandelje dva djela nastala u Zeti istoga ranga koji imaju slični europski spomenici” (Studien zur altserbischen dynastischen Historiographie, München 1964, str 51). Naša daljnja istraživanja pokazat će relevantne činjenice koje će raščistiti ove dihotomične i ponekad znanstveno nedovoljno utemeljene tvrdnje.

Во Струга

ЌЕ СЕ ГРАДИ ГРАД НА ПОЕЗИЈАТА

Секоја држава чии поети се добитници на Златниот венец ќе можат да изградат свој дом, куќа, во која ќе престојуваат нивните културни работници и сите други во текот на цела година.

Стружани на неодамнешните избори се определија за промени. Тие својата доверба за градоначалник му ја дадоа на дипломираниот правник Ромео Дереван од редовите на ВМРО-ДПМНЕ. По тој повод и Македонското културно друштво "Браќа Миладиновци" од Осиек му испрати честитка со желба за успешна соработка а посебно на релацијата Струга - Гаково.

Посебно не изразува неговата изјава во "Нова Македонија" во врска со Струшките вечери на поезијата.

"Влегуваме со оптимизам, со радост, со задоволство. Чест е да се биде градоначалник во градот на браќата Миладиновци, во градот на светската поезија, која посебно во лето е главниот град на светската култура и литература. Во Струга се вкрстуваат многу патишта, доаѓаат познати светски имиња, се мешаат многу јазици и не е сеедно како изгледа градот. Мораме да му го вратиме стариот имиџ и сјај, а културата и уметноста се отворена врата за почнување процес за ревитализација и во сите други области.

Струга е отворен град за сите што ќе сакаат да дојдат и да изградат нешто овде. Преку "Струшките вечери на поезијата" ќе ја реализираме старата идеја - изградба на град на поезијата. Тоа значи секоја држава чии поети се добитници на Златниот венец ќе можат да изградат свој дом, куќа во која ќе престојуваат нивните културни работници и сите други во текот на целата година. Тие мали "амбасади" ќе бидат врска со Струга и со Македонија.

Идејата е навистина оригинална и заслужува секоја пофалба. Македонците од Хрватска

еднодушно ја поздравуваат и ја подржуваат. Сакаме годподинот Ромео Дереван да го потсетиме на уште една заборавена обврска на градот Струга према градот на Ј. Ј. Штросмаер Гаково во Хрватска. Република Хрватска одамна веќе поклони споменик на Ј. Ј. Штросмаер во градот Струга, кој се наоѓа во Домот на браќата Миладиновци а Струга, односно Република Македонија се уште не ја исполнила обврската да постави бисти на браќата Миладиновци во Гаково, како благодарност на епископот Ј. Ј. Штросмаер. Но никогаш не е доцна.

Во 2001. година се навршуваат 140 години од излегувањето од печат на Зборникот на браќата Миладиновци, 40 години "Струшките вечери на поезијата" и "Четврти денови на браќата Миладиновци" во Гаково, и по повод на овие јубилеи би требало да се реализира оваа заборавена обврска.

Македонците од Хрватска предложуваат да се достоино одбележат овие јубилеи во знак на добрите односи помеѓу Хрватска и Македонија.

Предложуваме да се одржи симпозиум во Загреб и Гаково, да се постават бистите на браќата Миладиновци, а на Струшките вечери на поезијата една вечер да се посвети на хрватската книжевност.

Заедницата на Македонците во Република Хрватска планира да издаде книга песни од Константин Миладинов, на македонски и хрватски јазик, преведена од познати хрватски поети, а на Управниот одбор на СВП му предложуваме да на хрватскиот писател и академик Славко Михалиќ му додели "Златен венец" на Струшките вечери на поезијата

Познато Ви е дека Република Бугарија планира да постави бисти на браќата Миладиновци во Гаково на 24. 05. 2001. година. Затоа очекуваме глас од Македонија, глас од Струга.

Б. Ј.

Градоначалник Ромео Дереван

ХРВАТСКИ ПЕЈСАЖИ И ВЕДУТИ

Уште една сликарска средба остварена е на 22. ноември 2000. год. во просториите на библиотеката “Владимир Назор” со нашиот познат сликар Д-р НИКОЛА ГРОЗДАНОВСКИ - КОЛЕ.

Јосип Палада ги отвора изложбата

Неговата изложба на слики под наслов “ХРВАТСКИ ПЕЈСАЖИ И ВЕДУТИ (ВИДИЦИ)”, акварели, маслена техника и цртежи, го привлечи вниманието на многу негови пријатели и љубители на неговото сликарство.

Пред отварањето на изложбата госпожа Цвета Фабрис истакна дека тоа е 139. по ред изложба на авторот, а четврта која се отвара во нивните простории.

Присутните гости ги запозна со сликарството на авторот од првата самостојна изложба во Скопје 1957. год., па изложби отворени во многу градови во Хрватска од кои најмногу во Загреб каде и живее авторот. Последно место каде ги изложи своите слики беше во неговиот сакан град Охрид во јули оваа година.

Д-р Никола Гроздановски овде во Хрватска познат е по неговата дејност на две полина, како лекар и како сликар, али и како еден од првите оснивачи на Заедницата на Македонците во Република Хрватска која во својство на претседател со голем успех ја водеше во два мандата.

Неговата личност како хуманист, лекар по струка, а сликар по емоции ни ја претставува со своите акварели, слики во маслена техника и цртежи од поднебјата на Хрватска и Македонија.

При отварањето на изложбата господин Јосип Палада истакна дека всушност ова е монографска изложба на афторот кој со техника на акварел или лавирање со туш, на препознатлив мотив за нас, тој го гради својот исказ, црта, створува, забележува, зауставува исечок во моментот на протокот од вечноста на иднината кон минатата вечност.

Со лепеза од приказна до поезија тој изнесува на ликовната трпеза пробраност на нијанси и дострели, а со рафинирана одбраност на третираните делови на времето и просторот тој освојува и најневина срца и најтврдо внимание.

Инспирирана од изложбата госпожа Невенка Заниновиќ, пријателка и поетеса, напиша и на афторот му ја посвети песната:

TVOJIM POJEM PTICO

*Nekad tako k'o i sada
dižem ovu čašu
u tvoje zdravlje
i sreću.*

*I nikad zaboraviti neću
naše druženje
i još veću
tvoju ljubav.*

*Tvoju ljubav za cvijet
tvoju ljubav za pticu u krošnji
tvoju ljubav za njen cvrkut
i pjev.*

*I dižem čašu
za tvoje srce u ruci
što pružaš ga nama
u cvijetu
tvojim pojem ptico u letu.*

Д-р Марко Паризоски

LENČE JAKIMOVA-MAGANJIĆ I SLAVEN MAGANJIĆ

Premda ih nema u Hrvatskom leksikonu slikara i kipara, njihove slike više u galerijama i privatnim zbirkama diljem Austrije, Italije, Južne Afrike, Kanade, Njemačke, Nizozemske i dakako Hrvatske i Makedonije.

Lenče se rodila u Kočanima. Školovala se u Skoplju gdje je pohađala dvije godine Umjetničku školu, smjer grafika, te dvije godine u Splitu, smjer modelarstvo. U Split se doselila 1976. godine, a udala se 1980. godine. Slaven je pomorac, rodom sa otoka Brača i trenutno plovi na njemačkom brodu. Imaju dvadesetogodišnjeg sina i jedanaestogodišnju kćer.

Žive u obiteljskoj kući, u Zrnovcima, predgrađu Splita, koja se nalazi u osami, okružena šumom. Kuću su pretvorili galeriju umjetnina u kojoj je izloženo više od 250 slika.

Lenče nije samo slikarica, a kako kaže, slika od kako zna za sebe, već je i raznovrsna umjetnica. Osim modeliranja gline, stvara i vrsne kreacije u inim materijalima s kojima sudjeluje na modnim revijama. Bavi se i prozom, a piše i pjesme. Objavila ih je osamdesetak. Aktivna je članica KUD "Makedonija" u Splitu i splitske likovne umjetničke udruge "Emanuel Vidović".

Ova talentirana i priznata umjetnica svoje je znanje i umjeće rada s kistom i bojama prenijela je na supruga. Tako ga je "zarazila" da on ne može zamisliti slobodan

trenutak, a da se ne uhvati kista i boja. I dok plovi po morskim valovima i promatra let galebova, egzibicije pliskavica, morskih pasa i kitova, ne odvaja se od kistova. Slika, kako kaže, za sada sve.

Njihove su radove kritičari hvalili, a za umjetnički su rad dobili niz priznanja i nagrada.

Lenče mašta i stvara - crta uljem na platnu. Uz portrete, Lenče uglavnom crta aktove - nage ženske likove koje radi i po narudžbi. Svi su njeni radovi pa tako i aktovi iskazani s puno mjera i ukusa. Obnažena tijela položajem i izgledom simboliziraju i izvjesna duševna stanja modela.

Za posjete Svetoga Oca Ivana Pavla II. Splitu i Solinu 4. listopada 1998. godine, u ime Makedonske pravoslavne crkve predan je papi njegov portret, rad bračnog para Maganjić. Ta je slika bila izložena u nadbiskupskim dvorima u Splitu, a danas je izložena u Vatikanskoj galeriji. Zapažen je i njihov je

zajednički uradak - portret nadbiskupa i metropolita splitsko-makarskoga mons. Ante Jurića. Splitski je nadbiskup u miru zaslužan za razumijevanje i očinsku potporu koju je posljednjih godina pružao makedonskoj manjini u Splitu.

Valja istaknuti da je 4. studenoga 2000. godine od Unione Europea Critici D'Arte (Europskog udruženja likovnih kritičara) bračni je par Maganjić dobio plaketu s likom "Usta istine". Još nešto. Profesor Carlo Savani, predsjednik Unione Europea Critici D'Arte pozvao je bračni par da na samostalnoj izložbi u Rimu izloži pedesetak svojih radova. Za tu izložbu predsjednik Savani izdvojio je deset portreta i pejzaža koji će se naći u katalogu. Savani je obećao da će Unione Europea Critici D'Arte organizirati njihove izložbe i u drugim gradovima Europe te u Brazilu, Kanadi i nekim državama Afrike. Neosporno, riječ je o velikom, iznimnom priznanju hrvatsko-makedonskom slikarsko-bračnom paru, koji su i od staleške udruge europskih kritičara dobili pozitivne kritike, na čemu bi im pozavidili i najpoznatiji akademski slikari Europe i svijeta.

Ivan Luetić

Slikarica Lenče Jakimova-Maganjić

Sa otvaranja samostalne izložbe u Splitu - bračni par Lenče Jakimova i Slaven Maganjić.

На XVI. меморијал “Фрањо Крежма” - Осиек 24 - 26. XI. 2000.

МАКЕДОНСКИ УМЕТНИЦИ ВО ОСИЕК

По повод на XVI. меморијал “Фрањо Крежма” - Осиек гостуваа на 25. ноември македонските музички уметници Владимир Костов, виолина и Марија Вршкова - Зафировска, клавиер. Во свечаната сала на Педагошкиот факултет настапија со следната програма:

C. Franck: Sonata za violina i kalvir

*P. de Searasate: Introducija i tarantela
za violinu i pijano*

Владимир Костов е роден во Битола 1975. год. Моментално работи во Македонската филхармонија и е на постдипломски студии во Скопје во класата на проф. Михајло Куфојанакис. Има освоено бројни награди во и надвор од Републиката. Концерт мајстор е и солист на камерниот оркестар на Музичката младина, а и водач на ансамблот за современа музика “Алеа”.

Марија Вршкова - Зафировска е родена во Битола 1975. год. Постојан е член на ансамблот “Алеа”. Моментално работи на ФМУ како уметнички соработник и посетува постдипломски студии во класа на проф. Т. Светиев. Добитник е на повеќе републички и сојузни награди. Во 1996. год. добитник е на третата меѓународна награда во Рим.

Уметниците со Македонците

Заедно со Владимир Костов настапуаат 18 години во Македонија и надвор од неа.

На концертот во Осиек беа топло поздравени и ги освоија симпатиите на посетителите. Меѓу бројните посетители беа и Македонците од Осиек и Славонија а во знак на сеќавање МКД “Браќа Миладиновци” им предаде пригодни подароци. По концертот уметниците разговараа со присутните Македонци.

Организатор на оваа манифестација беше Хрватската глумечка младеж од Осиек и под покровителство на Министерот за култура на Република Хрватска, Осиечко - барањска жупанија и град Осиек.

Б. Ј.

СРЕДБА СО ХРВАТСКИОТ ПИСАТЕЛ ЈУЛИЈАМА МАТАНОВИЌ

Скопје - Во Друштвото на писателите на Македонија на 6 декември 2000. год. се одржа литературна средба со познатиот хрватски филолог и писател др Јулијана Матановиќ. Беше тоа разговор на Матановиќ со колегите писатели и сите заинтере-

сирани љубители на пишаниот збор, на нејзиното творештво и актуелниот миг во Хрватска.

За опусот на Јулијана Матановиќ зборуваше Ксенија Шќуриц, лектор по хрватски јазик и литература на филолошкиот факултет во Скопје.

На фотографијата: Јулијана Матановиќ

ДЕСЕТ ИЛИНДЕНСКИ ГОДИНИ

Риечаните на 13. јануари ја одбележуваат десетгодишнината

Македонското културно друштво "Илинден" од Риека, прво е Македонско културно друштво формирано во Хрватска кое што одигра вонредна улога на поврзување на Македонците кои живеат и работат во Приморско-горанската жупанија, а посебно во градот Риека.

Друштвото е втемелено на 13. јануари 1991. година на оснивачкото собрание во салата на СД "Локомотива" во Риека, а предлог на иницијативниот одбор кој во претходниот период ги припреми сите потребни документи, како и предлог на статутот кој исто така е донесен на оснивачкото собрание. Најистакнати иницијатори најистакнати беа Александар Ефремов, Владо Настески, Михајало Давчевски, Д-р. Крсте Милески, покојниот Методија Мицковски, Стојан Несторовски, Драган Даниловски и уште петнаесетина, во разговор со многу Македонци добија согласност да припремат и организираат формирање на друштво.

Здружението е организирано како нестраначка, неполитичка и непрофитабилна организација. Темелната улога на друштвото е собирање и застапување на интересот на граѓаните на Република Хрватска од македонско потекло, поради чување на културните и духовните вредности на македонската нација, македонскиот јазик, писмо, одржување и развијање на македонската книжевност, музиката, фолклорот, како и негување и развијање на хрватско-македонските врски и односи.

Тргувајќи од трајниот интерес на хрватскиот и македонскиот народ да ги продлабочува своите сознанија и цивилните досеги, заеднички превземајќи едни од други разликите на културните и цивилните достигнувања во тековите на европскиот простор. МКД "Илинден" предвиде и ги утврди некои од своите дејности во траен карактер. Меѓу друго беа организирани културни манифестации во соработка со Заедницата на Македонците во Република Хрватска и културните институции во двете држави, одбележување на значајни датуми од историјата на хрватскиот и македонскиот народ. Илинден организира книжевни вечери, ликовни изложби, презентација на нови изданија на книги од македонски и хрватски

автори, организира едукативни програми со младите, разви информативно-издавачки програми од интерес на двете страни за Македонците и Хрватите, а и со дугите етнички малцински друштва, организира разни собири, забави, излети во странство и на домашен простор, пикници, гостовање на фолклорната секција на меѓународното напреварување во Република Словенија, а и многу други програми, а и поред напред реченото и погитици на соработка на заедничко и подобро информирање преку масовните медија.

Илинден е здружение кој поврзува две-три стотини членови во ова подрачје, кој во овие 10 години се поносни на своите досеги, на активностите кој се остварени. Нивната дејност низ секциите на градот Риека им е презентирани достигнувањата со фолклорот, литературните, спортските дејности, како и многу други.

Иако малобројни (по пописот од 1991 - 931, а веќе на пописот 1994-483) многу членови несебично се трудат во разни настапи во секциите, во организаторски способности, меѓусобна помош, контакти, запознавање, а сето ова докажува исправност на првите зачелници на здружението кој го формираа друштвото.

Риечките Македонци се поносни на својот клуб, клупските простори, кој се втор дом на секој член на здружението. Секоја сабота и недела како во црква се собират за да можат од неделните обврски да се опуштат и со своите сонародници ги разменат своите проблеми и радости во своите семејства, испијат заедно црно кафе, машките по која лута, со карти, шах, секако со македонска музика од касета или лента.

Ни гостопримството не им е странно, во клубот секој намерник е добродошол. Многу комшии наврајќат да послушнат добра музика, а и почестени се. Клубот е отворен за сите добродошли.

Ете тоа е ИЛИНДЕН.

Владо Настески

ПРОСЛАВА НА ПЕТГОДИШНИНАТА НА “ЕЗЕРКИ”

“Езерки” - име на женската вокална група познато е на голем број Загрепчани, али и во цела Република Хрватска. Нивната песна и мелодичност ги возбужда не само Македонците кои живеат овде, туку и сите оние кои го почитуваат македонскиот мелос.

Пеејќи и настапувајќи на многу приредби, ете стигнаа да ја прослават петгодишнината на својата културна дејност.

На 7. ноември оваа година во Домот на Хрватската војска, во салата “Звонимир” одржаа свечен концерт. Покровители на прославата беа Амбасадата на Република Македонија во Република Хрватска и Градскиот уред за култура во Загреб.

Организатор на овој јубилејни концерт беше Хрватското-македонско друштво на пријателството во Загреб, во кое “Езерки” делуваат од 1995. г.

Во полната сала, публиката ги пречека со аплауз кога, децентно облечени, ја запееа првата песна “Ајде

Како гостин на концертот учествуваше тамбурашкиот оркестар на КУД “Весели Пригорци” од Јасеновац кои и после концертот на приредениот коктел ги развеселија гостите со хрватската народна музика.

Амбасадорот, госп. Сервет Авзиу ги почести “Езерки” и гостите со голема и убаво украсена торта.

Драги наши сонародници, да ве потсетиме или да ги запознаеме оние кои до сега не биле присутни на некои од нивните концерти, дека вокалната група “Езерки” ја оформи г-жа Лена Гапиќ и нивна е претседателка. Во почетокот групата ја водеше г-жа Живка Вукова-Иванец, наставничка по музика, а од 1998. г. водител е проф. Иван Качуров.

Во својата петгодишна работа имаа преку 60 настапи. Прв е ансамбл кој во Хрватска изведува македонски народни песни. За фондусот на радио Загреб снимиле 14 песни. Обработувајќи ги македонските народни обичаи со песна имаат

“ЕЗЕРКИ”

слушај, слушај калеш ле Анѓо” со диригентството на нивниот водител проф. Иван Качуров.

Музиката пратка им беше оркестарот “Тега за југ” на КУД “Крете Мисирков” од Загреб под водство на проф. Стевко Качуров.

Песните на “Езерки” од цела Македонија и ората: калајциско, пајдушко и охридско што ги изведе оркестарот ги разгалија сите присутни.

По две песни изведоа и солистичките Крунослава Кулиш и Лилјана Преловшек. Не изостана од репертоарот на “Езерки” и сплет на хрватски песни. Концертот со голем аплауз го завршија со песната “Запејте сите ангели”.

остварено многу настапи на Хрватска телевизија. Гостуваа во Осиек, Цриквеница, Крапина, Крапинске Топлице, Крижевци и во Мохач (Унгарија).

Пеат на македонски, хрватски и есперанто.

Различити по возраст, националност и професија, а ги поврзува пријателство и голема љубов кон песната. Тоа се членките: Лена Гапиќ, Лилјана Преловшек, Лилиана Лауш-Белко, Штефица Војновиќ, Марија Дворзак, Барица Микац, Јелена Бадовинац, Крунослава Кулиш, Бранка Мудриниќ, Славица Коретиќ, Живка Вукова-Иванец, Катица Адамовиќ, Костадинка Шимуниќ и Милка Иваниќ.

Д-р Марко Паризоски

Nastup MKD-a "Braća Miladinovci"

"UMIROVLJENICIMA S LJUBAVLJU"

Članovi Makedonskog kulturnog društva "Braća Miladinovci" iz Osijeka pokazali su da osim golemoga entuzijazma u radu i očuvanju makedonskoga kulturnoga identiteta, posjeduju i golemo srce.

Nastup vokalne skupine "Vardarki", uz solistice Milku Mađarić i Kseniju Menkovsku na dobrotvornom koncertu u osječkom "Domu umirovljenika", razveselili su njegovih 362 stanovnika. Pjevajući hrvatske i makedonske pjesme, gotovo pri svakoj su imali pratnju publike, što je sve kulminiralo pri izvođenju jedne od najpoznatijih - "Bitola, moj roden kraj", koju su zapjevali baš svi prisutni. U tim trenucima mnogi su se vjerojatno prisjetili svojih mladih dana kada su tu pjesmu tako često pjevali, baš kao još neke, kao što je ništa manje poznata "Biljana platno beleše".

Bilo je zaista lijepšo vidjeti toliko radosti i posebice obostrane topline je bilo u ovom susretu.

Na kraju svakako valja spomenuti darovatelje koji su svojim proizvodima sponzorirali koncert, a to su tvornica keksa "Sloboda" Osijek, "Kandit" Osijek, Poljoprivredni institut - Odjel za voćarstvo i cvjećarnica "Tena" Osijek. Događaj su zabilježile kamere Hrvatske televizije koje su snimljeni materijal prikazale u emisiji "Panorama" i multinacionalnom magazinu "Prizma".

Slobodan Kuzevski

Umirovljenici na koncertu.

MAKEDONCI OSIJEKU ZA PRAZNIK

Prepuna dvorana HKUD-a "Željezničar" u Osijeku bila je 1. prosinca svjedokom da su Makedonci zaista s ponosom imali što ponuditi gradu Osijeku za rođendan. Naime, povodom grada, Makedonsko kulturno društvo "Braća Miladinovci" u suradnju s KUD-om "Tena" iz Đakova i HKUD "Željezničar" iz Osijeka, organizirali su koncert s nastupom Folklornog ansambla KUD-a "Aleksandar Makedonski" iz Skoplja, te vokalne skupine MKD-a "Braća Miladinovci" sa solisticom Milkom Mađarić.

KUD "Aleksandar Makedonski"

Bio je to vatromet zvuka i boja, pjesama i plesova iz svih krajeva Makedonije. Na ozarenim licima prisutnih neprekidno je lebdjeo osmijeh ushićenja, a kako je koncert odmicao dlanovi su se sve manje štedjeli. One najpoznatije pjesme pjevali su svi, što je bilo prilično iznenađujuće, ali i lijepo vidjeti i čuti, obzirom da su barem polovinu publike sačinjavali vrlo mladi ljudi koji nisu imali puno prilike biti u izravnom dodiru s Makedonijom i makedonskom kulturom. Kod onih nešto starijih pak, zasjala je i suza u oku, potaknuta nabujalim emocijama što ih je pobudio ovaj nezaboravan događaj. Izvođači su na kraju nekoliko puta bili gromoglasnim pljeskom pozivani da se vrate na pozornicu, što je bio najljepši završetak i pokazatelj uspjelosti priredbe.

Nastavak druženja uslijedio je uz večeru za sve sudionike i goste koja je priređena u osječkom hotelu "Mursa", pri čemu su svi, još pod snažnim dojmovima, izrazili želju za još više ovakvih susreta.

Cijeli događaj je svojom nazočnošću, među ostalim gostima, uvećao veleposlanik Republike Makedonije u RH gospodin Servet Avziu.

Slobodan Kuzevski

Светци

8 XII/ 25 XI. СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ ЧУДОТВОРЕЦ

Македонската православна црква со посебно внимание, но и со гордост го празнува споменот на својот патрон Свети Климент Охридски Чудотворец. Првиот македонски архиепископ во истовреме и творец на далеку познатата Охридска книжевна школа во истовреме е најзначајниот македонски средновековен писател и педагог. Со својата активност и со своето дело на повеќе полиња, црковно, просветно, книжевно и тн. тој стана заслужен не само за македонскиот народ туку и за целиот христијански свет.

Свети Климент заедно со Свети Наум Охридски се најистакнатите ученици на Светите браќа Кирил и Методиј. Дваесетина години во Велика Моравија им помагале на солунските браќа во остварувањето на Моравската мисија. Кога Свети Кирил и Методиј биле повикани во Рим со нив бил и Свети Климент и тогаш бил ракоположен во духовно звање. По смртта на Кирил во Рим Свети Климент заедно со Свети Методиј се вратил во Марија и му останал верен во одбраната на словенскиот јазик во црковната богослужба. По смртта на Св. Методиј кога неговите ученици биле жестоко мачени, а потоа и протерани од Моравија во почетокот на 886

година со Свети Наум и Свети Ангелариј дошле во Бугарија од каде што биле испратени во Охрид. Овде ја основал познатата Охридска книжевна школа наречена и прв словенски универзитет во кој оспособил над 3.500 ученици за црковна богослужба. Паралелно со црковната и педагошката се занимавал и со книжевна и

преведувачка дејност. Нему му се припишуваат опширните житија на Кирил и Методиј познати како **Панонски легенди**, најзначајниот извор за проучувањето на животот и делото на солунските браќа. Напишал и поуки за големите христијански празници за други празници на апостоли и маченици како и на повеќе пофални слова за христијанските светители.

Не помалку значајна е и неговата преведувачка дејност. На Кирил и Методиј им помагал во преведувањето на потребната литература за црковната богослужба, а самиот го превел целиот цветен триод.

Свети Климент Охридски е заштитник на градот Охрид. Преданијата раскажуваат дека секогаш кога над градот ќе се надвиснела некоја несреќа се јавувал духот на светецот и го спасувал градот од страдања.

Тројар

СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ

*Со зборови си ги упатил
народите во верата Божја;
со делата си се издигнал,
преблажене, кон божествен
и блажен живот.*

*Со чудеса си ги просветил
оние што пристапуваат
верно кон Тебе,
преславно осветлувајќи ја
темнината со знаменија.*

*Поради тоа го славиме
Твојот божествен спомен,
Клименте.*

Декември.
Последна
вечер.

НОВОГОДИШНА СКАЗНА

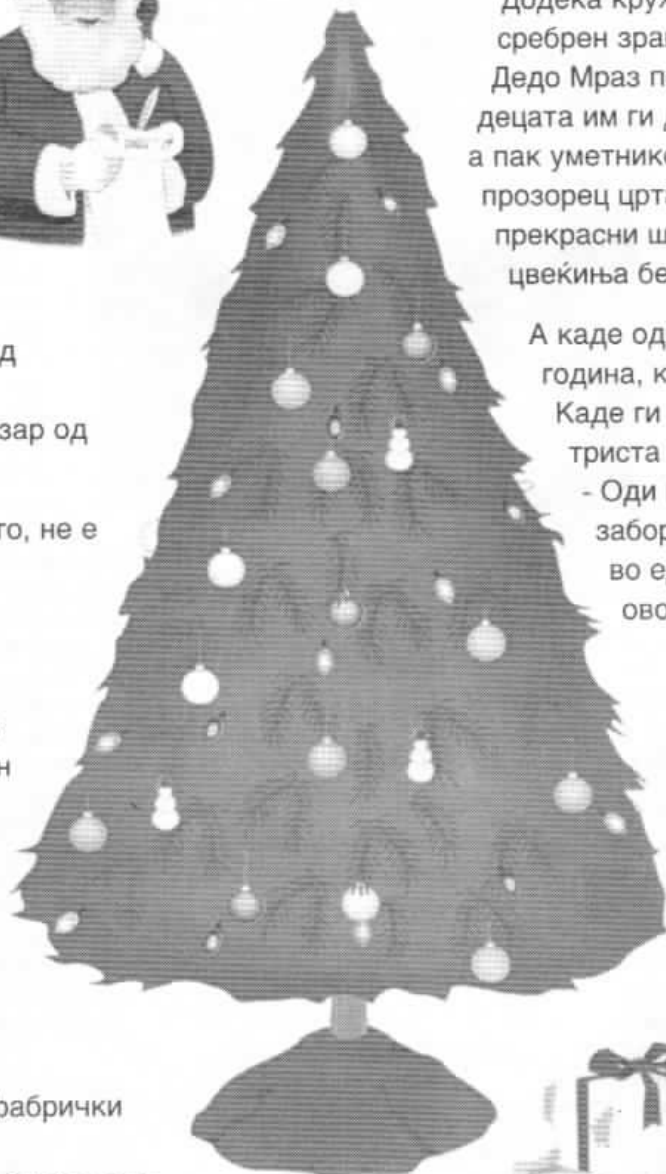
Доаѓа Нова година
и гледај, дарови
разни на децата
таа им дели:
некому брзи санки, играчки, топки и
книги,
некому шарени сништа во
зимските ноќи бели.

А сите деца ги
копка едно
прашање
тешко?
- Од каде
толку
богатства
Нова година
има?

Може ги зема на
заем од својот сосед
Снешко,
или ги купува на пазар од
градот Зима?

Не е точно ни првото, не е
точно ни второто.
Новата година има
циновска фабрика
стара
во која работат без
смена илјада и еден
Снешко
и илјада и еден
казан секакви
слатки варат.

Триста шеесет и
четири денови без
престан
нејзините високи, фабрички
оџаци димат,
и сè што ќе посака секое дете
во светот –
триста шеесет и петтата вечер го има!

И овој ден, последниот, кога годината
Стара изморена од одење по светот ќе
побара смена

Новата тргнува на пат низ свежни
соспи и бури, во нова, чиста
облека, со лик на млада жена.

Додека кружи по светот на
сребрен зрак од луна,
Дедо Мраз подароците на
децата им ги дели,
а пак уметникот Снешко на секој
прозорец црта
прекрасни шарби и везови на
цвеќиња бели.

А каде оди тогаш Старата
година, каде?

Каде ги трупа ветвите
триста шеесет и пет дена?
- Оди во царството на
заборавените сказни,
во една друга земја на
овој свет што ја нема.

Видоје Подгорец

НА 34-ТАТА ШАХОВСКА ОЛИМПИЈАДА ВО ИСТАНБУЛ МАКЕДОНИЈА СЕДМА ВО СВЕТОТ

На 34-тата Шаховска олимпијада што се одржа во Истанбул, Турција машката шаховска репрезентација на Република Македонија неочекувано но на полно заслужено го освои седмото место. Успехот е уште поголем бидејќи нашиот Драган Јаќимовиќ беше најуспешниот шахист на Олимпијадата на третата табла и го освои златниот медал. Со тоа нашите шахисти го постигнаа најголемиот успех во историјата на македонскиот шах кој ќе биде запишан со златни букви. Затоа, Македонија со право може да се смета себе си за шаховска велесица! Златниот медал на интермајсторот Драган Јаќимовиќ за учинокот на третата табла а уште повеќе брилијантната делба на 7 - 13 место во конкуренција на 128 машки селекции со победата на актуелниот европски шампион Ерменија во последното коло претставува убедливо најдобро остварување на Македонија во досегашните четири учества на олимпијадите по осамостојувањето.

Исклучиво треба да се одбележи дека Македонската шаховска репрезентација за прв пат на меѓународен натпревар го употреби уставното име Република Македонија на официјалните документи и места, во сите комуникации и информации особено преку Интернет.

Драган Јаќимовиќ освојувач на златниот медал

Репрезентација на Македонија

Македонската машка шаховска репрезентација во состав: Никола Митков, Трајче Недев, Драган Јаќимовиќ, Влатко Богдановски, Марјан Митков и Атанас Кузов, предводени од селекторот Иван Кочовски покажаа и докажаа дека се голем шаховски потенцијал и во иднина од нив треба да се очекуваат добри резултати.

Треба да се забележи и дека Шаховскиот сојуз на Македонија го кандидира Охрид за домаќин на Зонскиот турнир за следното Светско првенство на ФИДЕ, кој треба да се одржи на крајот на наредната година зашто постојат реални изгледи да се добие тој силен турнир.

Македонците од Хрватска им упатуваат најсердечни честитки на членовите на шаховската репрезентација на Македонија како и на Шаховскиот сојуз на Македонија со желба за уште подобри резултати да постигнат во иднина.

Б. Ј.

**ЖИВКА
ВУКОВА
ИВАНЕЦ**

МАКЕДОНИЈО

Колку сакам да те видам
и гостинка да ти бидам
но ме мачи мака
да те гледам вака
како фидан в рака.

Послушај!
за тебе песна ќе пеам
за тебе солзи ќе леам
и мојата солза мила
ќе падне во твоите крила.

Затоа
не гледај ме само така
туку подај ја твојата
топла, нежна,
и силна рака.

Живка Вукова Иванец
Загреб

**РАТКО
ДИМОВСКИ**

ЖИВОТОТ СО МОРЕТО

Од кога сум те запознал,
јас сè сум разбрал нели?
Од нашево место приморско,
далечно потекло те дели.

Потеклото си го сакам,
повеќе од животот свој,
лична сум Македонка
од чесен брсјачки сој.

Навистина тука се родив,
во Пула убав град,
тука детството го минав,
сега и животот млад.

Градов од срце го сакам
и роден истарски кат,
пријателите ги
сакам,
ко родени сестри и
брат.

Сепак во мене
љубов,
за далечна земја
вее,
името Македонија
срцето ми го грее.

Ратко Димовски,
Пула

РЕДИЦИ ЗА ИСПОВЕД

Во малата црква во едно наше село, наместо стариот дошол млад поп. Пред оваа смена во црквичето повеќе оделе постари жители на селото. Никој од помладите не пројавувал интерес за покајување. Гомити никој ништо не грешел во животот!

Но, откако дошол помладиот слуга на Господа, почнале да се создаваат редови од оние што чекале да им се исчисти душата. Во тоа особено предничеле младите невести!

За да провери во што е работата, селскиот учител отишол во црквичето и без никој да го види се сокрил кај олтарот. Не му требало многу време за да утврди дека интересите на младите исповедувачи не бил толку голем за простување на нивните гревови, колку лично младиот поп. Тие дури измислувале лажни гревови само да му се приближат!

Кога видел за што се работи, селскиот учител веднаш почнал да ги советува мажите на оние млади невести што најчесто оделе кај попот:

- Треба повеќе да покажете дека сте мажи кон своите невести, зашто во спротивно ќе направите најголеми гревови во селото!

Така се покажало дека вистинските гревови најдобро може да се победат со помош на правењето на задолжителните „гревови“ во бракот!

Иван Русјаков

ДА СЕ НАСМЕЕМЕ

- Перо што ти вели жената кога ќе дојдеш доцна дома?

- Јас немам жена.

- Па зошто доаѓаш толку доцна??!!

Судијата го праша обвинетиот:

- Украдената цистерна со вино сте ја продаде. За што потрошивте толку многу пари?

- За вино господин судија.

- Перо, цела ноќ зборуваше во сон.

- А ти вчера цел ден зборуваше будна.

Еден новокомпониран богаташ го повикува сиромашното момче на неговата ќерка:

- Сакам да слушнам, дечко, да се

изјасниш: Има ли нешто меѓу вас со ќерка ми?

- Само вие годподине!

- Одговара момчето.

... ПОГОВОРКИ ...

- Ако си овца секој ќе те стриже

- Без слобода - како риба без вода

- Ако бегаш од арно, ќе паднеш на зло

ГРУПА "АЛБАТРОС" ОД ОСИЕК

Со солистката Ксенија Менковска, член на музичката секција на Македонското културно друштво "Браќа Миладиновци" од Осиек, која редовно учествуваше во програмите на Друштвото.

На репертоарот имаат хрватски и македонски песни како и забавни мелодии.

Неодамна групата "Албатрос" го представи првиот (CD "Stare ljubavi").

Им упатуваме срдечни честитки и им посакуваме многу успех во иднина.

Jagoda Antevska-Štambuk

HRANU TREBA VOLITI, CIJENITI I UŽIVATI U NJOJ

Gotovo da nema javnog događaja u gradu podno Marjana, a da Jagoda Antevska-Štambuk, rođena u Kumanovu, a Splitska od 1991., nije prisutna svojim kulinarskim umijećima - specijalitetima iz njene domovine Makedonije.

Uz to, ne može se zamisliti niti jedan kulturni, vjerski i ini događaj koji organizira Makedonsko kulturno društvo "Makedonija" ili Makedonska pravoslavna crkvena općina "Sveti Naum Ohridski" iz Splita, a da za taj događaj Jagoda nije pripremila neko makedonsko jelo ili poslasticu.

Ovu dalmatinsku nevjestu i majku dvaju kćeri upoznali smo preko makedonskih specijaliteta, kojim je "zarazila" ne samo svoju brojnu obitelj, već i prijatelje te puno Splitsana koji s nestrpljenjem očekuju da makedonska zajednica organizira program kako bi se na njemu pojavila Makedonka Jagoda, kako je Splitsani nazivaju.

Hranu treba voljeti, cijeliti i uživati u njoj. Volim kuhati, smišljati recepte. U tome uživam, rekla nam je Jagoda Antevska-Štambuk. Volim gostima i ukućanima ponuditi nešto ukusno i atraktivno.

Majka me je učila kuhati i, ponosno priča Jagoda, umalo da nema jela kojeg su spravljale naše bake a da ga ja ne znam spremati.

Ivan Luetić

BAKLAVA

Potrebno je:

1 kg tankih kora za savijače

6 jaja

40 dkg šećera

4 dcl jogurta

4 dcl ulja

85 dkg oraha

1 vrećica praška za pecivo

1,5 dkg pčenoga griza

Za prelijev:

1,5 lit. vode

1,5 kg šećera

Priprema: U posudi se s mikserom dobro izmute jaja sa šećerom. Zatim se doda ulje, jogurt i prašak za pecivo. Sve se to dobro izmiksa. Odaberite veliku tepsiju na kratko je zagrijte u pećnici, namažite tepsiju uljem i na dno stavite jednu koru, te je razmažite sa 5 - 6 žlica prelijeva. Zatim pokrije drugom korom i na nju stavite rastresito 2 žlice griza i 2 ulice oraha, i tako ponavljajte dok ne potrošite nadjev.

Između nadjeva stavite samo po jedan list tijesta. Važno je da na samom vrhu ne bude nadjeva. Prije nego stavite u pećnicu izrežite smjesu u rombove ili kocake. Pecite na umjerenoj temperaturi (200 - 2500 C) oko jedan sat, dok ne dobije lijepu rumenu boju.

Dok se baklava peče, pripremite sirup od šećera i vode. Sirup dobro prokuhajte, a zatim na tihoj vatri neka stoji 20 minuta. Vruće baklave razrežite istim linijama i pustite da se ohlade. Nakon hlađenja prelijte ih sirupom i ostavite 2-3 sata.

БАДНИКОВА ТРПЕЗА

Бадник по традиција се прославува свечено. Таа прослава има верско обележје. Стар обичај е ноќта пред Божиќ на свечената маса да се стави божиќна свеќа, а пак на големата бакарна тепсија се редат четири големи јаболки, кои се поставува божиќната погача или колач. Домаќинот на колачето ќе прсне жито, пченка, пари, сушени модри сливи и ореви. Сето тоа претставува симболична желба за берикетен и добар живот во семејството. Домаќинката подготвува студена посна вечера. Пред вечерата домаќинот ја раскршува погачата во која има пара. Секој во своето парче ја бара, а среќникот го даруваат со пари.

Менито на јадења за Бадник е пржена риба, тавче гравче, салата од кисела зелка прелиена со зејтин и црвен пипер, варен ориз, посна пита, туршија, мед, компот од суви варени модри сливи и јаболка.

На трpezата на чело седнува дедото или таткото.

Тој ќе ја прекрсти собата со ореви (во вид на крст се фрлаат ореви на сите четири страни од собата). Оревите остануваат на подот и не се отстрануваат се додека трае празникот. Откако ќе седнат сите на масата, домаќинот ја пали свеќата, која што гори сите три дена за празникот и се пее "Рождество Христово...".

На село домаќинот рано наутро оди во шума да отсече бадник (дебела гранка), која што вечерта се

Внесување на бадниково дрво

пренесува до огништето и се мачка со мед. Потоа низ куќата ќе расфрла жито, ќе го стави бадникот на огништето, за на крајот да ги бакне децата и сите домашни и да им го честита празникот.

Според обичајот огнот не смее да се изгасне цела ноќ, а за тоа време божиќното печење се врти на ражен. Изутрината на Божиќ се оди во црква, додека по враќањето се јаде печеното, со што се прекинува постот.

Овие три дена, колку што трае празникот, обично луѓето се посетуваат взаемно и се поздравуваат со зборовите "Христос се роди".

ДРАГИ ЧИТАТЕЛИ!

Ве молиме за соработка со ваши мислења, ставови и погледи.

Вашите написи, коментари, огласи, реклами, соопштенија и друго треба да пристигнат на Редакцијата за да бидат објавени во наредниот број.

ЗАБЕЛЕШКА: коментарите објавени на страниците на овој весник со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш тие го одразуваат мислењето на Редакцијата. Редакцијата е одговорна само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на адреса на овој весник стануваат негова сопственост, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

GLASILO ZAJEDNICE MAKEDONACA
U REPUBLICI HRVATSKOJ
VESNIK NA ZAEДНИЦАТА
НА МАКЕДОНЦИТЕ
ВО РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА

Главен уредник:
БЛАГОЈА ЈОВАНОВСКИ

Редакција:
Марко Паризовски (Загреб), Владо
Настески (Ријека), Ивица Луетиќ (Сплит),
Слободан Кузевски (Осијек), Алдо Климан
(Пула), (Задар).

Секретар: Вукашин Јовески

Redaktori: Damir Svoboda i Zdenko Samaržija
Ova glasilo tiska se uz materijalnu potporu
Ureda za nacionalne manjine Vlade Republike
Hrvatske.

За издавачот:
ИЛИЈА ХРИСТОДУЛОВ

Tisak: Gradska tiskara Osijek d.d.

Temeljom odredaba čl. 58 stav 3 Zakona o
javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992. g.)
novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u
Ministarstvu kulture i prosvjete - Sektor
informiranja - 14. 07. 1993. g.

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike
Hrvatske broj 532-03-1/7-94-01 od 10. svibnja 1994. g. ova
tiskovina oslobođena je plaćanja poreza na promet.

НЕЗАБОРАВНИК

4.11.1893. - Во Скопје умре **Васил Иљовски**, македонски академик, еден од најпознатите македонски драмски писатели меѓу двете светски војни, книжевен научник, есеист и истакнат педагошки работник, автор на драмски дела кои се изведуваат меѓу двете светски војни на македонски јазик. Меѓу најпознатите негови дела се “Ленче Кумановче”, “Бегалка”, “Чорбаци Теодос”, “Чест”, “Кузман Капидан”, “Син и татко”, и други. Од особено значење се неговите трудово од областа на фолклорот, филологијата и литературата. Роден е во Крушево, на 22.12.1902 година.

3.11.1998. - Во Скопје умре **Круме Кепески**, македонски педагог, лингвист, преведувач, собирач на македонски народни умотворби, граматичар, автор на првата Македонска граматика, објавена во 1946 година, како и на голем број учебници по македонски јазик, меѓу кои и “граматика за средни училишта”. Роден е во Прилеп, на 8. 4. 1909 година.

16.11.1995. - Во Скопје умре **Петре Прличко**, доаен и еден од втемелувачите на македонската театарска уметност, автор и режисер. Роден е во Велес, во 1907 година.

18.11.1874. - Во селото Постол, Ениџе - Вардарско, Егејска Македонија, е роден **Крсте Петков Мисирков**, истакнат македонски филолог, лингвист, историчар, фолклорист, етнограф, публицист, политичар, револуционер и борец за македонската национална афирмација. Умре во Копривштица, во Бугарија, на 26.7.1926 година.

30.11.1894. - Македонскиот револуционер **Гоце Делчев** (лично од Даме Груев) е примен за член на Внатрешната македонска револуционерна организација (ВМРО).

7.12.1993. - Во Скопје умре **Блаже Конески**, еден од најистакнатите македонски културни дејци, поет, кодификатор на македонскиот литературен јазик, академик, прв претседател на МАНУ, професор на Филолошкиот факултет во Скопје... Роден е во селото Небрегово, Прилепско, на 19. 12. 1921 година.

14. 12. 1964. - Во Скопје, од едно импровизирано студио во Нерези и со една репортажна кола (по земјотресот на 26.7.19863 година на Скопје му беа подарени старите репортажни коли од Велика Британија и од Италија), е смитуван првиот македонски ТВ-весник на РТВ Скопје. Со тоа почна редовната програма на РТВ Скопје.

15.12.1945. - Во селото Нестрам, Костурско, грчките власти изведоа пред суд 61 Македонец, зошто своите деца ги учеа да пишуваат и да читаат на свој мајчин македонски јазик.

ЗНАЕВТЕ ЛИ ДЕКА...

* Градот Крушево се наоѓа на најголема надморска височина и тоа од 1.250 па до 1.350 метри.

* Во 1979 година во Република Македонија имало 98.861 коњ.

* Според “Македонската книга на рекорди” - “Детска радост” - 1992, Скопје; 17 села во Република Македонија го имаат името Ново Село.

* Надморската височина на Скопје изнесува 249 м.

* Првата граматика на македонскиот литературен јазик “Македонската граматика” ја напишал Круме Кепески, а е издадена во 1946 година од Државното книгоиздателство на НРМ - Скопје во тираж од 15.000 примероци.

* Најмногу граници со други општини има Општината Велес и тоа 8 (Гази Баба, Кавадарци, Кисела Вода, Македонски Брод, Неготино, Свети Николе и Штип), а најмалку Општината Струга која се граничи само со двете општини: Дебар и Охрид.

* Првото научно - литературно и општествено - политичко списание на современ македонски јазик е “Вардар” кое на 1 септември 1903 година во градот Одеса - Украина го покренал Крсте Петков Мисирков.

* Додека во 1961 година во Република Македонија работеле само 17 хотели, нивниот број во 1988 г. изнесувал дури 76.

Sretna Nova godina Srećna Nova Godina

SIJEČANJ - ЈАНУАРИ	VELJAČA - ФЕБРУАРИ	OŽUJAK - МАРТ
P П 1 8 15 22 29 U В 2 9 16 23 30 S С 3 10 17 24 31 Č Ч 4 11 18 25 P П 5 12 19 26 S С 6 13 20 27 N Н 7 14 21 28	P П 5 12 19 26 U В 6 13 20 27 S С 7 14 21 28 Č Ч 1 8 15 22 P П 2 9 16 23 S С 3 10 17 24 N Н 4 11 18 25	P П 5 12 19 26 U В 6 13 20 27 S С 7 14 21 28 Č Ч 1 8 15 22 29 P П 2 9 16 23 30 S С 3 10 17 24 31 N Н 4 11 18 25
TRAVANJ - АПРИЛ	SVIBANJ - МАЈ	LIPANJ - ЈУНИ
P П 2 9 16 23 30 U В 3 10 17 24 S С 4 11 18 25 Č Ч 5 12 19 26 P П 6 13 20 27 S С 7 14 21 28 N Н 1 8 15 22 29	P П 7 14 21 28 U В 1 8 15 22 29 S С 2 9 16 23 30 Č Ч 3 10 17 24 31 P П 4 11 18 25 S С 5 12 19 26 N Н 6 13 20 27	P П 4 11 18 25 U В 5 12 19 26 S С 6 13 20 27 Č Ч 7 14 21 28 P П 1 8 15 22 29 S С 2 9 16 23 30 N Н 3 10 17 24
SRPANJ - ЈУЛИ	KOLOVOZ - АВГУСТ	RUJAN - СЕПТЕМВРИ
P П 2 9 16 23 30 U В 3 10 17 24 31 S С 4 11 18 25 Č Ч 5 12 19 26 P П 6 13 20 27 S С 7 14 21 28 N Н 1 8 15 22 29	P П 6 13 20 27 U В 7 14 21 28 S С 1 8 15 22 29 Č Ч 2 9 16 23 30 P П 3 10 17 24 31 S С 4 11 18 25 N Н 5 12 19 26	P П 3 10 17 24 U В 4 11 18 25 S С 5 12 19 26 Č Ч 6 13 20 27 P П 7 14 21 28 S С 1 8 15 22 29 N Н 2 9 16 23 30
LISTOPAD - ОКТОМВРИ	STUDENI - НОЕМВРИ	PROSINAC - ДЕКЕМВРИ
P П 1 8 15 22 29 U В 2 9 16 23 30 S С 3 10 17 24 31 Č Ч 4 11 18 25 P П 5 12 19 26 S С 6 13 20 27 N Н 7 14 21 28	P П 5 12 19 26 U В 6 13 20 27 S С 7 14 21 28 Č Ч 1 8 15 22 29 P П 2 9 16 23 30 S С 3 10 17 24 N Н 4 11 18 25	P П 3 10 17 24 31 U В 4 11 18 25 S С 5 12 19 26 Č Ч 6 13 20 27 P П 7 14 21 28 S С 1 8 15 22 29 N Н 2 9 16 23 30

Sretan Božić Честити Божић